Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● 25 апрель 1969 йил, жума ● № 96 (14.261). ● Баҳоси 2 тийин.

Социалистик мамлакатларнинг халқларига қардошлик саломи! Октябрь улуғ ишининг тантанаси, халқаро ишчилар синфининг тарихий ғалабаси бўлган жаҳон социалистик системаси ривожлансин ва мустаҳкамлансин! (КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ 1 МАЙ ЧАҚИРИҚЛАРИДАН).

Москва, 1969 йил, 23 апрель. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши аъзолари бўлган мамлакатлар коммунистик ва ишчи партиялар раҳбарлари ҳамда ҳукумат бошлиқлари иштирокида Кенгаш сессияси ўз ишини бошлади. Суратда: сессия очилиши олдидан.

С. Смирнов фотоси.

ЎЗАРО ИҚТИСОДИЙ ЁРДАМ КЕНГАШИНИНГ СЕССИЯСИ ОЧИЛИШИ ТЎҒРИСИДА

Болгария Халқ Республикаси, Венгрия Халқ Республикаси, Германия Демократик Республикаси, Монголия Халқ Республикаси, Польша Халқ Республикаси, Руминия Социалистик Республикаси, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ва Чехословакия Социалистик Республикаси коммунистик ва ишчи партиялари раҳбарлари ҳамда ҳукуматлари бошлиқлари иштирокида 23 апрелда Москвада Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг сессияси ўз ишини бошлади.

Делегациялар составида қуйидагилар бор:

Болгария Халқ Республикасидан — Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Болгария Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Т. Живков (делегация бошлиғи), БКП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, БКП Марказий Комитети секретари ўртоқ С. Тодоров, БКП Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, БХР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, БХР планлаштириш давлат комитетининг Раиси ўртоқ Т. Цолов, БКП Марказий Комитети аъзоси, БКП Марказий Комитети план экономика бўлимининг мудири ўртоқ С. Дилбоков, БКП Марказий Комитети аъзоси, БХРнинг СССРдаги элчиси ўртоқ С. Гюров;

Венгрия Халқ Республикасидан—Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ Я. Кадар (делегация бошлиғи), ВСИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Венгрия Революцион ишчи-деҳқон ҳукумати Раиси ўртоқ Е. Фок, ВСИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Венгрия Революцион ишчи-деҳқон ҳукумати Раисининг ўринбосари ўртоқ А. Апро, ВСИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ВСИП Марказий Комитети секретари ўртоқ Р. Ньерш, ВСИП Марказий Комитети аъзоси, ВХРнинг СССРдаги элчиси ўртоқ И. Сипка;

Германия Демократик Республикасидан — Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, ГДР Давлат Кенгашининг Раиси ўртоқ В. Ульбрихт (делегация бошлиғи), ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ГДР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ В. Штоф, ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, ГБСП Марказий Комитетининг секретари ўртоқ Э. Хонеккер, ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, ГБСП Марказий Комитетининг секретари ўртоқ Г. Миттаг, ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, ГБСП Марказий Комитетининг секретари ўртоқ Г. Аксен, ГБСП Марказий Комитети аъзолигига кандидат, ГДР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари ўртоқ Г. Вайс, ГБСП Марказий Комитети аъзоси, ГДР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, ГДР Госплани Раиси ўртоқ Г. Шюрер, ГБСП Марказий Комитети аъзоси, ГДР молия министри ўртоқ З. Бем, ваколатли министр, ГДРнинг СССРдаги элчихонаси маслаҳатчиси ўртоқ Р. Люцкенлорф;

Монголия Халқ Республикасидан — Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитети Биринчи секретари, Монголия Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Ю. Цеденбал (делегация бошлиғи), МХРП Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, МХРП Марказий Комитети секретари ўртоқ Д. Моломжамц, МХРП Марказий Комитети аъзоси, МХР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари ўртоқ Д. Гомбожав, МХРП Марказий Комитети аъзоси, МХР Госплани Раисининг биринчи ўринбосари ўртоқ Д. Содном, МХР молия министри ўртоқ Ц. Молом, МХРП Марказий Комитети аъзоси, МХРнинг СССРдаги элчиси ўртоқ Н. Лувсанчултэм;

Польша Халқ Республикасидан — Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ В. Гомулка (делегация бошлиғи), ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, Польша Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Ю. Циранкевич, ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, ПБИП Марказий Комитети секретари ўртоқ Б. Ящук, ПБИП Марказий Комитети сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, ПХР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари ўртоқ П. Ярошевич, ПБИП Марказий Комитети аъзоси, ПХР Министрлар Совети ҳузуридаги планлаштириш комиссиясининг Раиси ўртоқ Ю. Кулеша, ПБИП Марказий Комитети аъзоси, ПХРнинг СССРдаги элчиси ўртоқ Я. Птасиньский;

Руминия Социалистик Республикасидан — Руминия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари, Руминия Социалистик Республикаси Давлат кенгашининг Раиси ўртоқ Н. Чаушеску (делегация бошлиғи), РКП Марказий Комитети ижрокоми ва Доимий президиумининг аъзоси, Руминия Социалистик Республикаси Министрлар Советининг Раиси ўртоқ И. Маурер, РКП Марказий Комитети ижрокоми аъзоси ва Марказий Комитет секретари, Руминия Социалистик Республикаси Давлат кенгаши Раисининг ўринбосари ўртоқ М. Мэнеску, РКП Марказий Комитети ижрокомининг аъзоси, Руминия Социалистик Республикаси Министрлар Совети Раисининг ўринбосари ўртоқ Г. Рэдулеску, РКП Марказий Комитети ижрокомининг аъзоси, Руминия Социалистик Республикаси Давлат план комитетининг раиси ўртоқ М. Бергиану, РКП Марказий Комитетининг аъзоси, Руминия Социалистик Республикасининг СССРдаги элчиси ўртоқ Т. Маринеску;

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқидан — КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев (делегация бошлиғи), КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ А. Н. Косигин, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари ўртоқ А. П. Кириленко, КПСС Марказий Комитетининг секретари ўртоқ К. Ф. Катушев, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, СССР Госпланининг раиси ўртоқ Н. К. Байбаков, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари ўртоқ В. А. Кириллин, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари ўртоқ М. А. Лесечко, КПСС Марказий Комитетининг бўлим мудири ўртоқ К. В. Русаков;

Чехословакия Социалистик Республикасидан — Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ Г. Гусак (делегация бошлиғи), ЧКП Марказий Комитети Президиуми аъзоси, Чехословакия Социалистик Республикаси федерал ҳукуматининг раиси ўртоқ О. Черник, ЧКП Марказий Комитети секретари ўртоқ А. Индра, ЧССР федерал ҳукумати раисининг ўринбосари ўртоқ Ф. Гамоуз, ЧССР планлаштириш министри ўртоқ Ф. Власак, ЧССРнинг СССРдаги элчиси ўртоқ В. Коуцкий.

Сессия Совет Иттифоқи делегациясининг бошлиғи, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг кириш нутқи билан очилди.

Сессиянинг иш тартиби тасдиқлангандан кейин унинг иштирокчилари кун тартибида турган масалаларни муҳокама қилишга киришдилар.

Мажлисларда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ А. Н. Косигин, ПБИП Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ В. Гомулка, ГБСП Марказий Комитетининг Биринчи секретари, ГДР Давлат Кенгаши Раиси ўртоқ В. Ульбрихт, ВСИП Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ Я. Кадар нутқ сўзладилар.

Эрталабки мажлисда КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев, кечқурунги мажлисда БКП Марказий Комитетининг Биринчи секретари, БХР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Т. Живков раислик қилди.

Сессиянинг иши ишчанлик, ўртоқлик вазиятида ўтмоқда.

* * *

23 апрелда Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши сессияси мажлисларида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари Г. И. Воронов, К. Т. Мазуров, Д. С. Полянский, А. Н. Шелепин ўртоқлар, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидатлар В. В. Гришин, П. Н. Демичев, Д. Ф. Устинов ўртоқлар, КПСС Марказий Комитетининг секретарлари И. В. Капитонов, М. С. Соломенцев ўртоқлар қатнашдилар. (ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

Ўзбекистон қурилиш, монтаж, лойиҳалаш ташкилотлари, бинокорлик материаллари саноати корхоналари ҳамда қурилиш индустрияси ходимлари В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини нишонлаш мақсадида 1969 йилда шаҳарлар ва қишлоқларда капитал қурилиш планини муддатидан илгари бажариш ҳамда янги ишлаб чиқариш қувватларини, уй-жой, мактаб бинолари, маданий ва маиший муассасалар биноларини фойдаланишга топшириш юзасидан юксак социалистик мажбуриятлар қабул қилдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети қабул қилинган мажбуриятларнинг бажарилиш якунларини вақт-вақти билан тўплаб бориш ҳамда мусобақа натижаларини кенг оммалаштиришни таъминлаш зарурлигига асосланиб, шу йил июль ойида 1969 йилнинг биринчи ярмида капитал қурилиш юзасидан олинган мажбуриятнинг бажарилиш якунларини муҳокама қилиш учун республика партия активи йиғилишини чақириш тўғрисида қарор қабул қилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари ўртоқ И. Г. Анисимкин партия активи йиғилишида докладчи қилиб тасдиқланди.

КОЛХОЗНИНГ НАМУНАЛИ УСТАВИ ЛОЙИҲАСИ МУҲОКАМАДА

АЙНИ МУДДАО

Колхозимиз аъзолари шу йил ноябрь ойида колхозчиларнинг Бутуниттифоқ учинчи съездининг чақирилишини ва унда қишлоқ хўжалик артелининг янги намунали уставини қабул қилиш ҳақидаги масала муҳокама қилинажагини эшитиб, беҳад қувондилар. Колхоз ҳаётига бир назар ташласак, ҳозирги мавжуд устав ҳақиқатан ҳам талабга жавоб бермай қолганлиги аён бўлади. Қудратли техника, малакали мутахассис кадрлар билан таъминланган, давлатдан кўплаб минерал ўғит ва бошқа хил ёрдамлар олиб турган колхозларимиз йил сайин юксалиб боряпти. Мақсад ва вазифаларимиз улуғлашяпти. Сўнгги йилларда ишлаб чиқаришнинг барча тармоқлари тез суръатлар билан юксалди. Чорвамиз кўпайди. Экин майдонларимиз кенгайди. Колхозчиларнинг турмуши фаровонлашяпти.

Колхозимизда кўпсонли қишлоқ хўжалик мутахассислари, агрономлар, зоотехник ва инженерлар ишламоқда. Ҳар беш колхозчидан бири механизатор. Барча қишлоқ хўжалик артеллари каби бизнинг колхозимизда ҳам меҳнатни ҳисобга олиш ва унга ҳақ тўлашда янги тартиб жорий этилган. Эндиликда колхозчилар қилган меҳнатларига ҳар ўн беш кунда ҳақ олиб турибдилар. Колхозчиларнинг ойлик ўртача иш ҳақи 100 сўмга етди. Механизаторлар, сувчилар ва бошқа етакчи касбдаги колхозчилар бундан ҳам кўпроқ иш ҳақи олишяпти.

Шу туфайли қишлоқ хўжалик артелининг устави ҳам колхозларнинг ҳозирги даражаси ва ҳаёт талабига жавоб берадиган қилиб ўзгартирилиши керак эди. Янги устав лойиҳасида бу тўла ҳисобга олинган. Бу айни муддао. Шу боисдан колхозимиз аъзолари янги устав лойиҳаси эълон қилинганлигидан беҳад қувонмоқдалар, у билан кенг танишмоқдалар, уни атрофлича муҳокама қилиб, ўзларининг таклиф ва мулоҳазаларини баён қиляптилар.

Файзулла ҚИЛИЧОВ,
Нарпай районидаги «Победа» колхозининг раиси.

ЧИГИТ ЭКИШ КУНДАЛИГИ

1969 йил 24 апрелга бўлган маълумот

(Биринчи стун — областлар; иккинчи стун — чигит экиш плани (минг гектар ҳисобида); учинчи стун — жами чигит экилган майдон (гектар ҳисобида), тўртинчи стун — планнинг бажарилиш процентн, бешинчи стун — шу жумладан бир кунда чигит экилган майдон; олтинчи стун — бир кунда чигит экиш планининг бажарилиш проценти).

Сурхондарё	116,5	75817	65,1	7518	6,5
Наманган	134,9	75334	55,8	8631	6,4
Андижон	184,3	76774	41,6	9653	5,2
Фарғона	193,7	67450	34,8	9923	5,1
Тошкент	142,1	36698	25,8	5869	4,1
Қашқадарё	94,7	22089	23,3	4813	5,1
Бухоро	163,4	20263	12,4	6264	3,8
Сирдарё	253	33414	13,2	1971	0,8
Самарқанд	172,7	3380	1,9	730	0,4
ҚҚ АССР	126,5	29	0,02	—	—
Хоразм	103,7	11	0,01	—	—
Республика бўйича:	1685,5	411259	24,4	55372	3,3

«КОСМОС-280» ПАРВОЗДА

23 апрелда Совет Иттифоқида Ернинг навбатдаги сунъий йўлдоши «Космос-280» учирилди. Йўлдош ичига ТАСС 1962 йил 16 мартда эълон қилган программага мувофиқ космик фазони тадқиқ қилишни давом эттириш учун мўлжалланган илмий аппаратлар ўрнатилган.

(ТАСС).

МОСКВАДА ЎЗБЕКИСТОН ССР ФАНИ ЛЕНИНЧА КУНЛАРИ БОШЛАНДИ

Ўзбекистон ССР фанининг Москвада бошланган ленинча кунлари социалистик маданиятнинг, совет халқлари дўстлигининг ёрқин намойишидир. 23 апрелда Бутуниттифоқ «Билим» жамияти марказий лекторийси биносида шу воқеага бағишланган тантанали кеча ўтказилди. Бу ерга партия, совет, жамоат ташкилотларининг вакиллари, ишчилар, таниқли фан ва маданият арбоблари, студентлар келишди.

Кеча иштирокчилари Ўзбекистон ССРнинг Москвага келган делегациясини қарсаклар билан кутиб олдилар. СССР Олий Совети Иттифоқ Советининг раиси И. В. Спиридонов, КПСС Марказий Комитети фан ва ўқув юртлари бўлими мудирининг ўринбосари И. М. Макаров, КПСС Москва шаҳар комитетининг секретари А. П. Шапошникова, СССР маориф министри М. А. Прокофьев, СССР Министрлар Совети ҳузуридаги радиоэшиттириш ва телевидение комитети раиси Н. Н. Месяцев, Бутуниттифоқ «Билим» жамияти правлениеси раисининг биринчи ўринбосари Ю. К. Фишевский, академик А. Л. Яншин, Москва Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари Н. Т. Сизов меҳмонлар билан бирга президиумга чиқдилар.

СССР Фанлар академияси президиумининг бош илмий секретари академик Я. В. Пейве меҳмонларни табриклаб нутқ сўзлади. У айтдики, В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллигига бағишланиб ўтказилаётган иттифоқдош республикалар фани кунлари шу республикалардаги олимларнинг эришган муваффақиятлари тўғрисидаги ижодий ҳисобидир. В. И. Ленин ёш Советлар мамлакатининг биринчи кунларидаёқ фанни ривожлантиришга катта аҳамият бериб, биринчи перспектив илмий техника ишлари планини тузган эди. Доҳийнинг ташаббуси билан бир қанча йирик илмий тадқиқот марказлари барпо этилди. Улар мамлакатимизда фанни ривожлантиришда муҳим роль ўйнадилар. Коммунистик партиянинг ленинча миллий сиёсати туфайли фан мамлакатимиз барча халқлари ҳаётининг ажралмас бир қисми бўлиб қолди.

Нотиқ Советлар мамлакатининг экономикасини ривожлантиришда, куч-қудратини мустаҳкамлашда, халқ фаровонлигини оширишда қардош республикалар олимлари катта ҳисса қўшганликлари тўғрисида гапириб, жумладан Ўзбекистонда фан соҳасидаги катта муваффақиятлар социалистик тузумнинг мамлакатимиз халқлари учун яратган битмас-туганмас ижодий имкониятларининг ёрқин далили эканлигини уқтириб ўтди.

Ўзбекистон ССР делегациясининг бошлиғи, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Р. Н. Нишонов ўз нутқида Ўзбекистонда фан қандай ривожланаётганлиги тўғрисида батафсил гапирди. Тошкентда давлат университетини очиш тўғрисида 1920 йилда В. И. Ленин имзолаган декрет фаннинг ривожланишида катта аҳамиятга эга бўлди. Бу воқеа барча Ўрта Осиё республикаларида олий таълим ва фаннинг ривожланиш йўлини очиб берди. Ҳозирги вақтда Ўзбекистонда республика Фанлар академияси бошчилигида 140 та илмий тадқиқот муассасалари бор. Улар ўтган 25 йил мобайнида мамлакатимизнинг йирик илмий тадқиқот марказларига айланди.

Ўзбек халқи экономика ва маданиятимизнинг барча соҳаларида, шу жумладан, фанни ривожлантиришда эришган муваффақиятлари ва ғалабаларини Ленин, Коммунистик партия яратиб, чиниқтирган СССР халқларининг улуғ ва бузилмас дўстлиги билан чамбарчас боғланган, деб билади.

Бу дўстлик бунёдкорлик ишининг ҳамма соҳаларида холисона ўзаро ёрдамга, қардошларча ҳамкорлик принципларига, кундалик ҳаётда самимий ўзаро муносабатларга асослангандир. СССР халқлари ўз муваффақиятларини саҳийлик билан баҳам кўрмоқдалар, иқтисодий ва маданий тараққиёт тажрибаларини кенг ўртоқлашмоқдалар ҳамда чинакам дўст, ҳақиқий ва содиқ сафдошлардек ҳамиша бирга, ҳамиша ёнма-ён ягона бир сафда бормоқдалар.

Ўзбекистон олимлари билан Москва, Россия Федерацияси, Украина, Белоруссия, мамлакатимиздаги барча иттифоқдош республикалар олимлари ўртасида доимо мустаҳкамланиб ва ривожланиб бораётган маҳкам ва фойдали ижодий алоқалар шуни кўрсатиб турибди. Уларнинг кенг тажриба алмашиши қардош халқлар фанини ўзаро бойитишга ёрдам беради, илмий тараққиётни жадал ривожлантиришга, бутун социалистик маданиятни ривожлантиришга хизмат қилади.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг президенти, СССР Фанлар академиясининг корреспондент аъзоси О. С. Содиқов ва медицина фанлари доктори профессор Н. А. Деҳқонхўжаева сўзга чиқиб, фаннинг бир қанча соҳаларини ривожлантиришда Ўзбекистон олимларининг қўлга киритган муваффақиятлари, уларнинг халқ хўжалиги ва маданиятига қўшган ҳиссалари ҳақида гапирдилар.

СССР Фанлар академияси президиумининг аъзоси М. М. Шемякин меҳмонларни пойтахт олимлари номидан табриклади. У республика олимлари, жумладан кимёгарлар, тарихчилар, археологлар олиб бораётган илмий қидирув ишларининг натижаларига юқори баҳо берди.

Кеча охирида Ўзбекистон ва Москва санъат усталари ижросида концерт қўйиб берилди.

Ю. БЕРСЕНЕВ,
А. ЕРШОВ,
В. МИНОВСКАЯ.
(ТАСС—ЎзТАГ мухбирлари).

ПРАГАДАГИ ТАНТАНАЛИ МАЖЛИСДА Л. ШТРОУГАЛ ДОКЛАДИ

ПРАГА, 23 апрель. (ТАСС). «Руде право» газетаси В. И. Ленин туғилган куннинг 99 йиллигига бағишланиб, Прагадаги Съездлар саройида ўтказилган тантанали мажлисда Чехословакия Компартияси Марказий Комитети Президиумининг аъзоси Л. Штроугал қилган докладни «Ленин васиятларига содиқ бўлиб қоламиз» деган сарлавҳа остида босиб чиқарди.

Биз, деди Л. Штроугал, бутун халқаро революцион ишчилар ва коммунистик ҳаракат байрам қиладиган шонли юбилейлардан бири — В. И. Ленин туғилган куннинг 99 йиллигини нишонлаш учун бугун ана шу катта йиғилишга келдик.

Бутун прогрессив дунё биринчи пролетар революциясининг доҳийси, Совет давлатининг асосчиси, мутафаккир ва инсонпарвар бўлган ана шу кишининг хотирасини ҳурматлаб эсга олади.

Бизнинг партиямизда ва мамлакатимизда, деди сўзини давом эттириб докладчи, ана шу улуғ революционерни ёдга олиб туриш яхши традиция бўлиб қолган. Биз Ленин шахсининг улуғворлигинигина эмас, шу билан бирга энг муҳим нарсани — унинг ишлари ва ғоявий мероси ҳаётийлигини ҳам эсга оламиз. Халқаро революцион ишчилар ҳаракатининг бошқа партиялари қатори биз, чех коммунистлари ҳам Ленин ишлари ва ғоявий меросининг давомчиларимиз. Шундай бўлиши ҳам табиий. Чунки бизнинг партиямиз ленинизм жаҳоншумул тарихий ғалабасининг, яъни Улуғ Октябрь социалистик революциясининг таъсирида вужудга келган. Партиямиз Ленин васиятларига амал қилиб шаклланди ва ўсди. Бизнинг халқимиз шу партия раҳбарлигида миллий-демократик ва социалистик революцияда ғалаба қозониб, социализм негизларини қурди.

Бугун орқага назар ташлайдиган бўлсак, биз Ленин таълимотининг энг асосий ғояларига изчиллик билан амал қилганимизда ва унга таянганимизда ўз ишимизда ҳамиша муваффақиятлар қозониб келдик, деб ҳақли равишда айта оламиз. Биз Лениннинг принципиал сиёсат ва назарияга доир васиятларини унутган пайтимизда қийинчиликларга ва муваффақиятсизликларга дуч келавердик.

Ҳар томонлама ижтимоий тараққиёт коммунизм программаси билан узвий равишда уйғунлашадиган жамият қуриш соҳасидаги амалий фаолиятимизда илмий социализм ғояларини, айниқса, ҳозир ана шу васиятлар руҳида татбиқ этиш ва ривожлантиришга интилишимиз лозим.

Ленинни шарафлаш осон эканлигини биз яхши биламиз. Ундан ўрганиш, унинг ғояларини тўлиқ тушуниш ва ўзимизнинг ҳозирги ишларимизни ҳал этишда унинг васиятларига асосланиб иш кўриш анча қийинроқ. Зеро Ленин ва ленинизм формулалардангина иборат эмас, балки, аввало ана шу атоқли мутафаккир ва революция йўлбошчиси сиймосида мужассамлашган бутун бир революцион даврдир. Биз, аввало, конкрет масалаларга ёндошишда ундан ўрганмоғимиз керак.

Башарти биз ана шу ёндошишни конкрет тарихий ўзаро боғланишларда батафсилроқ қараб чиқадиган бўлсак, кўз ўнгимизда воқеъликка ленинча диалектик ёндошиш манзараси намоён бўлади.

Ҳозирги вақтда биз, деди сўнгра Л. Штроугал, бундан буёнги қиладиган ишларимизни, ўз практикамизда Ленин ғояларини қандай қилиб ривожлантириш ва татбиқ этиш масаласини мушоҳада қиладиган бўлсак, Ленин меросининг, бир томондан, биз социалистик қурилиш жараёнида ўтмишда йўл қўйган камчиликлар ва хатоларнинг оқибатларини, иккинчи томондан, 1968 йил январидан кейинги сиёсатимизга хос бўлган ва ҳозир ҳам сақланиб қолаётган салбий кўринишларни бартараф этишда бизга ёрдам бера оладиган қоидаларини айни ҳозирги вақтда, айниқса, эслатиб ўтиш зарурлигини тушуниб оламиз.

Башарти, биз мамлакатимиздаги ҳозирги воқеъликка ва ўтган ойларнинг тажрибасига изчиллик билан асосланиб иш тутадиган бўлсак, биз социалистик революция, социалистик давлатчилик ва революцион марксчи-ленинчи партияга негиз қилиб олинган принципларга муносабат ҳозирги замон учун Лениндаги ва ленинизмдаги энг асосий нарсадир, деган хулосага қонуний равишда келишимиз лозим. Сўнгра бу ана шу принципларни изчиллик билан ривожлантириш ва турли тусдаги оппортунизмдан ҳимоя қилиш кераклигини ҳам билдиради.

Ўз-ўзидан равшанки, ҳозирги вақтда мамлакатимиздаги қарашларнинг табақалашганлигини эътиборга оладиган бўлсак, баъзи бировлар эҳтимол, бизга турли тамғаларни тақиб қўйишга ҳам тайёр бўлиб тургандир. Ленин таълимотига асосланиб, биз шуни айтамизки, марксизм-ленинизмнинг халқаро революцион ҳаракат практикасида синалган асосий принципларига амал қилганимизда биз догматизмга йўл қўяётганимиз йўқ. Чунки, марксизм-ленинизмнинг асосий принципларини тараққиёт рад этгани йўқ, балки, аксинча, тараққиёт практикаси бу принципларни қайта ва қайта тасдиқламоқда.

Биз ҳаётда, фанда, халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракати назарияси ва практикасида вужудга келаётган янги ҳодисалар ва фикрларни танқидий равишда ўрганишимиз зарур, деди докладчи.

Бизнинг мамлакатимизда қандай принциплар ва қоидалар тўғрисида гап бораётир? Бунда, аввало, революциямизнинг ва социалистик жамиятимизнинг синфий моҳиятини тушунмоқ керак. Ленинизмнинг жуда муҳим қоидасини тарих ва ўзимизнинг чехословак тажрибамиз тасдиқлаган. Гарчи, 1948 йил февралидан кейин йигирма йилдан кўпроқ вақт ўтган ва жамиятимизнинг социал структурасида сифат ўзгаришлари рўй берган бўлса ҳам, ўз сиёсатимизда революциямизнинг синфий моҳиятига ҳамда ҳозирги ва келажак тараққиётининг синфий моҳиятига бундан буён ҳам асосланмоқ керак. Халқаро ишлардагина эмас, шу билан бирга ички ишларда ҳам синфий нуқтаи назарга амал қилмоқ лозим. Мамлакатимизда антогонистик синфлар тугатилганлиги бизни чалғитмаслиги керак. Дунёнинг иккига бўлинганлиги, буржуа идеологияси ва синфий жиҳатдан бизга ёт ғоялар, одамларнинг онгига ва хатти-ҳаракатига катта социал таъсир ўтказади ва муайян шароитларда ижтимоий кучга айланиб социалистик жамиятни хавф остида қолдириши мумкин. Кейинги давр тажрибаси бизни бунга жуда яхши ўргатди.

Коммунистик партия тўғрисидаги, унинг революциядаги, социалистик, коммунистик жамият қуришда, раҳбарлик роли тўғрисидаги таълимот ленинизмнинг энг жозибали томони ва муҳим таркибий қисмидир. Ижтимоий тараққиётни илмий равишда ўрганиш шуни тасдиқлайдики, жамиятнинг фаолиятидаги асосий принциплар шу жамиятнинг характери ва типидан келиб чиқади. Бу хулоса бизнинг социалистик жамиятимизга ҳам хосдир. Коммунистик партиянинг раҳбарлик роли ва демократик централизм принципларига асосланган система бизнинг жамиятимизга характерли бўлиб, унинг маҳсулидир. Бундан бошқача принциплар асосида келиб чиққан ва қурилган биронта социалистик давлат шу вақтгача бўлган эмас. Ўз-ўзидан равшанки, ленинизмнинг ана шу ҳамма учун муштарак бўлган принциплари қандай амалга оширилаётганлиги ва конкрет шароитларда қандай амалга оширилиши лозимлигини оладиган бўлсак бу — бошқа масала.

Жамият тараққиётининг объектив қонунлари бизнинг исташимиздан ёки истамаслигимиздан қатъи назар, ўз йўлидан ривожланаверади, деди Л. Штроугал, шу сабабли принципларни ревизия қилиш, уларнинг баъзи бирларидан воз кечиш келгусида, бизнинг хоҳишимиз қандай бўлишидан қатъи назар, системани ўзгартириш йўлидаги интилиш тарзида намоён бўлиши мумкин.

Социализм қурилиши шароитида партиянинг раҳбарлик роли принципининг амал қилиши ва бу принципнинг татбиқ этилиши умумий қонуният бўлиб, унга етарли баҳо бермаслик муқаррар равишда зарар етказади. Марксизм-ленинизм назариясига амал қилувчи, уни ижодий ривожлантириб амалга ошира билувчи, ҳар қандай оппортунизм ва догматизмни изчиллик билан бартараф этувчи партиягина бундай тарихий ролни бажара олади, албатта.

Жамиятимизнинг ривожи шуни кўрсатдики, социализм қурилишидаги, жамиятга сиёсий ва мафкуравий раҳбарлик қилишдаги Коммунистик партиянинг роли зарургина бўлиб қолмай, бу роль доимо ошиб боришини ҳам лозим. Бу ролнинг ҳар қандай тарзда заифлашуви жамиятнинг ривожи учун оғир оқибатлар келтириб чиқаради, бошбошдоқликка, ғоявий ва сиёсий тартибсизликка имконият бериб қўяди, турли антисоциалистик кучлар ана шунга интилмоқдалар ва умид боғламоқдалар.

Биз, деди сўзини давом эттириб докладчи, ишчилар синфи, деҳқонлар ва зиёлилар партия сиёсатини ихтиёрий ва онгли равишда қўллаб-қувватлашини кучимизнинг, бинобарин, таъсиримизнинг ҳам асосий манбаидир, деган фикрга бундан буён ҳам асосланаверамиз. Биз шу сабабли, айниқса, ижтимоий турмушни илмий идрок қилишга таяниб, ўтмиш тажрибасини ҳам, истиқбол вазифаларини ва бу вазифаларни амалга оширишнинг реал имкониятларини ҳам изчиллик билан баҳолашга асосланувчи сиёсий йўлни оғишмай ишлаб чиқишни партиянинг вазифаси деб биламиз. Қолган бошқа ҳамма ташкилотлар фаолиятини бирлаштириш ва уйғунлаштириш зарурати, меҳнаткашлар орасида кундалик сиёсий, ташкилотчилик, кадр ва тарбиявий иш олиб бориш уларни мунтазам равишда ишонтириб, ана шу йўл учун курашга жалб этиш зарурати ана шу вазифа билан узвий равишда боғлангандир.

Ленин туғилган куни муносабати билан, деб таъкидлади Л. Штроугал, Коммунистик партиянинг ишчилар синфи, деҳқонлар ва зиёлилар манфаатларидан бошқа манфаатлар йўқ эканлигини бугун яна бир карра эслатиб ўтиш зарур. Ленин васиятларига биноан биз социалистик жамиятнинг тараққиёти аввало ва асосан муштарак мақсад билан бирлашган ва энг кўп муваффақиятга эришмоқ учун ўз кучларини планли равишда тақсимлайдиган миллион-миллион кишиларнинг ижодий меҳнати якуни бўлиши мумкин, деган фикрга асосланамиз.

Биз, коммунистлар яхлит ҳаракатнинг бир қисмигина эканлигимизни яхши биламиз. Биз социализм ва коммунизмни фақат ўз кучимиз билан қура оламиз, деб ҳеч қачон ҳисоблаган эмасмиз ва ҳозир ҳам шундай деб ҳисобламаймиз.

Бинобарин, биз партиянинг раҳбарлик ролини мустаҳкамлаш ва ошириш зарурлигини таъкидлаётганимизда коммунистлар учун қандайдир алоҳида ҳуқуқлар бериб қўймаймиз. Бу билан биз коммунистларнинг халқ олдидаги масъулиятини, уларнинг социалистик жамиятга раҳбарлик қилиш учун бўлган масъулиятини оширамиз, холос.

Биз бу талабларни, аввало, ўзимизга қаратаётганимиз асло тасодифий эмас. Биз шунга асосланиб иш кўрамизки, партиянинг раҳбарлик роли бутун партиянинг, ундаги ҳар бир ташкилотнинг куч-ғайрати туфайлигина, ижтимоий турмушимизнинг ҳамма соҳаларида ҳар бир коммунистнинг сиёсий активлиги ва меҳнат ғайрати туфайлигига амалга оширилади.

Марказий Комитет сўнгги пленумининг бу хусусдаги қарорлари тамомила равшан. Бу қарорлар партиянинг ўзини мустаҳкамлашга қаратилган. Бу нарса замоннинг энг қатъий талаби эканлигини ҳар биримиз яхши биламиз, чунки партия ҳозир ғоявий пароканда бўлиб табақаланиш ва бирлашишдан иборат ғоят мураккаб жараённи кечирмоқда. Бунда гап ножўя икки позиция ўртасидаги — ўнг оппортунистик ва сектант-догматик позициялар ўртасидаги ихтилофлар тўғрисидагина бораётгани йўқ. Бунда гап асосан марксизмга хилоф, марксизмдан юз ўгирган жуда турли-туман қарашлар ва принциплар билан бизнинг ҳозирги проблемаларимизга марксизм-ленинизм руҳида ижодий ёндошиш ўртасидаги зиддиятлар тўғрисида бораётир.

Бундай аҳвол партия марказий органларининг раҳбарлик фаолиятидаги катта камчиликларда ўз ифодасини топди. Шу сабабли партия Марказий Комитетининг апрель Пленумида партияни мустаҳкамлашнинг энг асосий йўли унинг раҳбарлигини мустаҳкамлашдан иборат, деб қайд қилинди.

Ғоявий якдиллиги билан ажралиб турган, қабул қилинган қарорларни бир хил талқин этувчи ва якдиллик билан ҳаракат қилувчи раҳбарликкина партия билан жамиятни танг вазиятдан чиқариб олиши мумкин, деди Л. Штроугал, шу сабабли биз апрель Пленумининг қарорини маъқуллаймиз. Партия бу тадбирларга ижобий назар билан қарамоқда ҳамда партиянинг янги раҳбарлигига, айниқса, ЧКП Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Гусакка ишонч билдириб, уни қўллаб-қувватламоқда. Биз ҳозир кечираётган аҳвол ва оқибатларнинг кўпчилик сабаблари учун ўзимиз айбли, раҳбарлик айбли эканлигини эътироф қилиш гарчи жуда ёқимсиз бўлса ҳам, лекин бу нарса факт бўлиб қолади. Партия структураси ва фаолиятининг асосий нормаларини бузиб келган ва бузаётган кишилар билан муросасозлик қилишнинг дастлабки сабаблари қандай бўлмасин, бундай чексиз муросасозликнинг янада давом этиши ҳозирги пайтда партиянинг парчаланишига кўмаклашишдан бошқа нарса эмаслиги факт бўлиб қолади.

Тўғри, биз партия аъзоларига ва партиясизларга қаратилган огоҳлантирувчи ва юпатувчи турли-туман баёнотлар қабул қилган бўлсак ҳам, лекин конкрет ҳаракатлар қилинмади, ҳолбуки бизнинг баёнотларимиз нақадар жиддий эканлигини конкрет ҳаракатларгина исботлаши мумкин.

Марксизм-ленинизмни ревизия қилиш йўлидаги уринишларга қарши олиб бориладиган принципиал курашимиз ҳам партиянинг раҳбарлик ролини амалга оширишнинг ажралмас таркибий қисми бўлмоғи лозим, деб таъкидлади докладчи. Бизнинг шароитимизда бу нарса жамиятдаги антисоциалистик кучларга қарши, партиядаги асосий хавф бўлган ўнг оппортунизмга қарши ва айни вақтда сектантчилик-догматик тенденцияларга ҳам қарши кураш олиб боришни билдиради. Маркс билан Энгельснинг шогирди ва давомчиси бўлган Ленин социализм илмий назариясининг, материалистик фалсафа ва диалектик тафаккур методининг муросасиз тарафдори бўлганлиги маълум. Унинг марксизм-ленинизм душманлари билан бўлган баҳслардаги принципиаллиги маълум. Бу принципиаллик реал тараққиётни эътиборга олмай туриб ўз айтганини зўрлаб қабул қилдирадиган доктринернинг асоссиз принципидан келиб чиқмайди. Лениннинг принципиаллиги фақат марксизмгина ишчилар синфининг бирдан-бир ғоявий қуролидир, ишчилар синфи капитализмга қарши курашда, чинакам озодлик ва демократия учун, социализм учун курашда айни шу қуролдан ҳақиқатан ҳам фойдалана олиши мумкин, деган қаттиқ ишончдан келиб чиқар эди.

Ленин марксизмни ҳимоя қилиш учун муросасиз кураш олиб борди. У, ишчилар синфини ана шу қуролдан маҳрум қилмоқчи бўлганлар билан мунозарада кескин ибораларни ҳеч иккиланмай ишлатди.

Ишчилар синфи билан меҳнаткаш халқни мешчанлик идеологияси сарқитлари ҳукмига, шу тариқа буржуа партияларининг сиёсати ҳукмига топшириб қўйганларга қарши, ҳатто улар марксизмни янги элементлар билан гўё бойитиш ниқоби остида бу ишни қилган бўлсалар ҳам, уларга қарши у айниқса кескин кураш олиб борди. Шу сабабли у оппортунизмга бутун вужуди билан нафратланиб қарар эди, оппортунизмни у синфий ва революцион онгнинг занфлиги ва етишмаслигини яхши бир нарса қилиб кўрсатувчи, конъюнктурани тараққийпарвар бир позиция қилиб кўрсатувчи, революцион принциплардан чекинишни эса, эркин фикр юритиш билан, ҳатто ошкора антисоциалистик кучларга нисбатан ҳам чексиз муросасозлик қилиш билан ниқобловчи стихияли тазйиққа принципсизларча мослашиш деб билар эди.

Марксчилар, деди Л. Штроугал, чинакам синфий манфаатларга мувофиқ равишда ҳаракат қилишлари ва ўткинчи кайфиятларга берилмасликлари лозим. Партиянинг вазифалари, деган эди Ленин, «Ишчилар ҳаракатининг ҳар бир алоҳида босқичида унга пассив хизмат қилишдан иборат эмас, балки умуман бутун ҳаракат манфаатларини кўзлаб иш тутишдан, бу ҳаракатга унинг пировард мақсадини, унинг сиёсий вазифаларини кўрсатиб беришдан, унинг сиёсий ғоявий мустақиллигини қўриқлашдан иборат».

Бинобарин, олдинда бориш кўпинча оқимга қарши боришни билдиради. Партиянинг ўз мақсадларини халқ эртами, кечми тушуниб олишига ишонч фатализмга ҳеч бир алоқадор эмаслиги ўз-ўзидан равшан, зотан у одамлар партиянинг мақсадларини ўзлари тушуниб олишини бепарво кутиб ўтирмайди, балки аниқ мақсадни кўзловчи сиёсий иш олиб бориш йўли билан уларга буни тушунтириб беради.

Бу хулосалар бизнинг учун нақадар фавқулодда актуал эканлигини таъкидлаб ўтиришнинг ҳожати йўқ.

Партиядаги ўнг, оппортунистик кучлар ва жамиятдаги антисоциалистик кучлар турли-туман шиорларга ниқобланиб, жуда турли-туман тактикани ишга солиб, бизнинг резолюциямизни рўёбга чиқаришга тўсқинлик қилаётганликларига ўз тажрибамизда тўлиқ ишонч ҳосил қилдик. Бундан келиб чиқадиган хулоса шуки, башарти биз ўнгларнинг платформасини тилка-пора қилиб ташламасак, уларнинг тактикасини фош қилиб ташламасак партиямизнинг асосий функцияларини қайтадан тикламасак бизнинг давлатимиз учун, социалистик Чехословакия халқи учун муваффақиятли равишда олға бориш йўли очилмайди.

Шу сабабли партиянинг марксистик ва синфий характерини мустаҳкамлаш вазифаси, деб таъкидлади Л. Штроугал, марксчи-ленинчилар тушунган тарздаги чинакам бирликка зарар етказиб бўлса ҳам муросасиз позицияларни принципсизларча бирлаштиришни тақозо этмайди. Партиянинг кейинги ҳужжатларида ифодалаб берилган асосий принципларни ва сиёсатни эътироф қилинган тақдирдагина партияни ғоявий бирлаштириш ва ундаги ҳаракат бирлигига эришиш мумкин бўлади.

Ноябрь резолюциясидаги «...Партия органлари ва ташкилотлари мардлик қилиб, партия фикрига амал қилишни истамайдиган, унинг бирлигини ва ишчанлик қобилиятини бўшаштираётганлардан ҳеч иккиланмай юз ўгиришлари лозим», деган қисмини амалга ошириш ҳам вазифаларимизнинг таркибий қисмидир.

Шу сабабли ўнг, оппортунистик кучлар ўз тактикасида қўлга киритиб олган позицияларини сақлаб қолишга, партиядаги бўлинишни ва тарқоқликни кучайтиришга интилаётганликлари ҳам тасодифий бир ҳол эмас. Башарти турли-туман ваъдалар берган бўлса ҳам, лекин бошқа ғоявий платформани ҳимоя қилиб келаётганлардан, гарчи кўпчилиги риёкорлик қилиб партиянинг йўли қабул қилинишини ёқлаб овоз берган бўлса ҳам, бу йўлни доимо бажармай келаётган, унга қарши курашаётган кишилардан партия ўзини ҳоли қилса, бунинг натижасида заифлашиб қолмайди. Кўпчиликка бўйсуна олмайдиган, партия Уставини ўзларига тааллуқли деб билмайдиган, ёки Устав ва партия интизоми сектантлар ва догматиклар тафаккурининг самарасидан бошқа нарса эмас, деб биладиган кишиларга, партиявий масъулиятга виждон амри билан қарамаётган кишиларга, — ана шундай кишиларга биз: партияда сизларга жой йўқ, деб айтишимиз керак. Агар биз ҳар биримиз партиямиз структураси ва турмушининг ўз Уставида белгилаб қўйилган асосий принципларини камарбасталик билан ҳимоя қилишга қодир бўлмасак, ўзимизни коммунистик партия деб аташ ҳуқуқидан маҳрум бўлиб қолган бўлур эдик.

Биз партияни, унинг принципиал бирлиги ва ишчанлик қобилиятини мустаҳкамлаш, мамлакатдаги аҳволни нормаллаштириш, бундан буёнги ривожланиш учун шарт-шароит вужудга келтириш йўлидаги интилишимизда оммавий ахборот воситаларига жуда муҳим роль ажратиб берамиз. Бир неча ойдан бери бу воситаларнинг фаолияти партиявий танқидга учраб келмоқда. Оммавий ахборот воситаларидаги бир талай ходимлар бизнинг сиёсатимизни қўллаб-қувватлаш бир ёқда турсин, балки кўпинча унга қарши кураш олиб борди, ишончсизлик ва умидсизлик муҳитини вужудга келтиришга кўмаклашди. Биз оммавий ахборот воситалари тўғрисида контроль қилинмайдиган куч сифатида гапирмоқдамиз. Лекин бунда гап кўпроқ шу вақтга қадар контроль қилинмаган куч тўғрисида бормоқда.

Ленин матбуотнинг ролини, унинг ташкилотчилик ва мафкуравий вазифаларини яхши тушунар эди, деди сўнгра Л. Штроугал.

Бинобарин, бизнинг ҳозирги асосий вазифамиз партия билан унинг раҳбарлиги қабул этилган қарорларнинг рўёбга чиқарилишида матбуотнинг тўла ва актив мададига таянмоқ учун, айниқса партия матбуоти устидан тўлиқ контролликни яна ўз қўлига олишидан иборат. Бу гап «Руде право» газетасига ҳам, барча область газеталарига ва бошқа партиявий нашрларга ҳам тааллуқлидир.

Матбуотнинг актив мададини айниқса таъкидлаб ўтмоқчиман. Партиямиз сафларида юзлаб журналистлар бўлса ҳам, лекин партия қарорларини ҳимоя қилишда, ноябрь резолюциясини қўллаб-қувватлаш ва амалга оширишда ҳозирча уларнинг оз қисми актив қатнашди. Қолганлари муаммо, мужмал, баъзан эса тўғридан-тўғри антисоциалистик қарашларни фош қилиш бир ёқда турсин, ўзлари ҳам кўпинча партиянинг фикрини шубҳа остида қолдирдилар ва партия қарорларини бир томонлама талқин қилишда қатнашдилар.

Ҳозирги вақтда матбуот, радио ва телевидение бутун жамиятни қамраб олган. Улар одамларнинг онгида муайян қарашлар системасини қарор топтиради, уларга хулқ-атвор намуналарини ва ҳаракат дастурини тақдим этади. Шу сабабли қандай қарашлар ва хулқ-атвор намунаси тақдим қилинаётганлигига, булар партиянинг социалистик жамият қуриш мақсадига қанчалик мос бўлиб тушишига партия бефарқ қарай олмайди. Шу сабабли биз шу соҳадаги контролликдан воз кеча олмаймиз. Мутлақ сўз эркинлиги тўғрисидаги турли-туман шиорлар тазйиқи остида уни мавҳум гуруҳлар ихтиёрига бериб қўя олмаймиз. Бундай мавҳум гуруҳлар одамларнинг фикрини ўз хоҳишларича талқин қилиб ва чалғитиб, ўзларининг тор гуруҳбозлик манфаатларига ёки партия концепциясидан батамом фарқ қилувчи фикрлар ва концепцияларга асосланувчи йўлни ўтказишлари мумкин бўлиб қолур эди. Шу сабабли партия жамиятга таъсир ўтказишнинг ана шу муҳим воситасига актив йўл-йўриқ беришга ҳамиша интила беради. Турли нашриётлардаги ва давлат органларидаги давлат ахборот воситаларига раҳбарлик қилаётган коммунистлар ҳамда радио, телевидениеда ёки газета ва журналларнинг редакцияларида бевосита ишлаб турган коммунист журналистлар бунинг учун партия олдида жавоб беришлари лозим.

Январдан кейин, деб сўзини давом эттирди Л. Штроугал, партия ўзининг раҳбарлик ролини аввало ғоявий-сиёсий таъсир ўтказиш методи билан амалга оширади, деб қайта-қайта айтган эдик. Ҳозир ҳам биз бу методни асосий ва энг муҳим метод деб ҳисоблаймиз. Вазиятнинг ҳозирги ҳал қилиниши вақтинчалик тадбиргина бўлиши мумкин. Биз сарфлайдиган куч-ғайратлар асосан бизнинг партиявий редакцияларимизда қалб амри билан программага ва ноябрь резолюциясининг асосий қоидаларига қўшилувчи истеъдодли коммунист публицистларни тўплашга қаратилиши лозим ва биз уларга тўла мадад беришимиз ва ишонч билдиришимиз керак, конкрет публицистик далил исботлар билан умумий хулосаларни кун сайин тасдиқлаб туришнинг асосий салмоғи ҳамиша уларнинг зиммасига тушади, улар муаммо нуқтаи назарлар билан актив мунозара қилишлари, яхши ғояларни тушунтириб беришлари ва тарғиб қилишлари мумкин ва лозим.

Журналистлар орасида ҳам табақаланиш жараёни бошланганлигини кўрсатувчи белгилар ҳозирнинг ўзидаёқ равшан-намоён бўлмоқда, деди докладчи, партия позицияларини батамом қўллаб-қувватлаётган ва айрим публицистларнинг хато фаолиятига қўшилмаётган коммунист журналистлар группаси Марказий Комитетга қўшилаётганлигини биз Марказий Комитет пленумидан аввал ҳам айтган эдик. Ана шу айрим публицистларнинг қўллари жамоатчилик фикрига таъсир ўтказиб, сиёсий кескинликни сақлаб туришга, эҳтиросларни авж олдиришга, Советларга қарши гапларни тарқатишга ҳали ҳам ҳаракат қилмоқдалар. Бундай тенденциялар жамиятни иложсиз, танг вазиятга олиб боришини ва бундай ҳолларда журналистларнинг профессионал бирдамлиги партия интизомига ва виждонига зид келиб қолишини диёнатли журналистлар тушунадилар.

Биз шунга аминмизки, осойишта ривожланиш ва сиёсий жипслашиш манфаатларини кўзлаб, ахборот воситалари соҳасида биз кўрган чора-тадбирларни коммунист журналистларнинг кўпчилиги тушуниб, қўллаб-қувватлайдилар.

Ҳозир биз партиянинг раҳбарлик ролини мустаҳкамлашни социалистик жамият ҳаётининг асосий шарти, деб бу ҳақда батафсил гапирганимизда, партия раҳбарлиги ҳали кўп ишлар қилиши кераклигига асосланамиз. Ҳозирча биз партиянинг раҳбарлик ролини жорий этишнинг эски методларини қуролашдан нарига ўтганимиз йўқ.

(Охири 4-бетда).

ЯПОНИЯЛИК МЕҲМОНЛАР

Ўзбекистонда меҳмон бўлиб турган Япония социалистик партияси делегацияси аъзоларининг бир группаси республикамиз ҳаёти билан танишишни давом эттирмоқда.

Тошкент Тўқимачилик комбинатининг ишчилари ва инженер-техник ходимлари япон социалистларининг намояндаларини қизғин кутиб олдилар. Улар меҳмонларга ўзларининг ишлаб чиқариш фаолиятлари ҳақида, корхонада янги иқтисодий ислоҳот қандай амалга оширилаётганлиги тўғрисида сўзлаб бердилар. Делегация аъзолари комбинат фабрикаларини айланиб чиқдилар, тўқимачиларнинг меҳнат ва турмуш шароитлари, ишлаб чиқаришни бошқариш принциплари билан, комбинат партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг иши билан қизиқдилар.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ё. С. Насриддинова 24 апрелда делегация аъзоларини қабул қилди.

Дўстона суҳбат вақтида Ё. С. Насриддинова делегация аъзолари орқали япон халқига самимий салом йўллади, Ўзбекистон меҳнаткашлари номидан тинчлик ва миллий-мустақиллик учун курашда муваффақиятлар тилади.

Группа раҳбари — Япония социалистик партияси Марказий Ижроия Комитетининг ходими Кэн Игэта экономика ва маданиятни ривожлантиришда ўзбек халқи қўлга киритган муваффақиятларга юксак баҳо берди. У шу фактнинг катта аҳамиятга эга эканлигини алоҳида кўрсатиб ўтдики, Ўзбекистонда хотин-қизлар билан эркаклар ўртасида тўла тенгликка эришилган, хотин-қизлар Ўзбекистонда энг юксак лавозимларни эгаллай оладилар. «Бунга шунинг учун эришиш мумкинки, сизнинг мамлакатингиз коммунизм қуриш йўлидан, ленинизм йўлидан бормоқда», деб таъкидлади меҳмон.

Коммунистик партиянинг Окинава оролидаги ташкилотчиси Тэцуо Тояма Ўзбекистон меҳнаткашларига алангали салом топширди. У Окинава халқининг Америка қўшинларини ороладан олиб чиқиб кетиш учун олиб бораётган мардонавор кураши тўғрисида сўзлаб берди.

Суҳбатда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. С. Абдалин қатнашди. (ЎзТАГ).

ДОНГДОР ЧОРВАДОРЛАР «ЗАНГОРИ ЭКРАН»ДА

Нурота тоғлари баҳайбат ағринларини офтобга тоблаганича неча асрлардан буён мудрайди. Осмон шифтига бош ғираб турган қушалар гўё само билан сўзлашаётганга ўхшайди. Тоғ ёнбағриларида майсалар гиламн тўшалиб ётибди. Кўм-кўк ўтлар шабнамдан қадаҳ кўтариб тургандай. Ҳаво мусаффо, тоғ шабадаси даралар, адирлар, қирлар оша майин елади.

Бир киши тонг билан баравар уйғониб олға интилади. Энди туғилган қўзичоқни бағрига босган бу одам Самарқанд область, Нурота районидаги Меҳнат Қизил байроқ орденли «Нурота» наслчилик совхозининг бош чўпони Зиёд ота Турдиевдир. У ҳамиша барвақт уйғонишга одатланиб қолган. Мана бу тонгда ҳам қўйлар ёнига шошиляпти. Бугун ҳам ҳалол меҳнатининг гаштини суради...

Тошкент телестудиясининг кеча кечқурун томошабинларга тақдим этган «Яйлов баҳодирлари» махсус эшиттириши эна шу чўпоннинг ҳаётига, меҳнат фаолиятига бағишланган. Зиёд Турдиев тўғрисидаги телеочеркни томошабинлар завқ билан кўришди. Бу донгдор чўпон тўғрисида газетада ўқиган республикамиз меҳнаткашлари уни, оила аъзоларини, ёру биродарларини телевизор экранида ҳам кўриб катта таассурот олишди.

Бугун — 25 апрель кечқурун телестудия ўзининг «Олтин водий» программасини Бухоро область, Ғиждувон районидаги «Коммунизм» колхозининг моҳир сигир соғувчиси Гулнора Ғаффоровага бағишлайди.

СУТ — БАРАКА дарёси

ГУЛНОРА ҒАФФОРОВА БУНДАН БИР НЕЧА ЙИЛ ИЛГАРИ БУХОРО ОБЛАСТЬ, ҒИЖДУВОН РАЙОНИДАГИ «КОММУНИЗМ» КОЛХОЗИДА ЎРТА МАКТАБНИНГ ЎНИНЧИ СИНФИНИ МУВАФФАҚИЯТЛИ ТАМОМЛАБ, ЧОРВАЧИЛИК ФЕРМАСИГА СУТ СОҒУВЧИ БЎЛИБ ИШГА КЕЛГАН ЭДИ. У ДАСТЛАБКИ КУНДАНОҚ ЎЗ КАСБИГА МЕҲР ҚЎЙДИ, МОҲИР СУТ СОҒУВЧИЛАРНИНГ ТАЖРИБАСИНИ ҚУНТ БИЛАН ЎРГАНДИ. ШУ ТУФАЙЛИ ТЕЗ ОРАДА ИЛҒОР СУТ СОҒУВЧИЛАР ҚАТОРИГА КЎТАРИЛДИ. МАНА, БИР НЕЧА ЙИЛДИРКИ, ГУЛНОРА ҒАФФОРОВА СИГИРЛАРДАН БУЗОҚ ОЛИШ ВА СУТ СОҒИШДА ПЕШҚАДАМЛИК ҚИЛИБ КЕЛЯПТИ.

ГУЛНОРА ҒАФФОРОВА БУ ЙИЛ ЎЗ БОҚУВИДАГИ 73 БОШ СОҒИН СИГИРНИНГ ҲАР БИРИДАН 4200 КИЛОГРАММДАН СУТ СОҒИБ ОЛИШ ҲАҚИДА СЎЗ БЕРГАН. ҲАР СИГИРДАН БИТТАДАН БУЗОҚ ЕТИШТИРАДИ. СУТНИНГ ТАННАРХИНИ АВВАЛГИ ЙИЛЛАРДАГИГА НИСБАТАН АНЧА КАМАЙТИРАДИ. АЙНИ ВАҚТДА ҚИШЛОҚ ҚИЗЛАРИДАН БЕШТАСИГА СИГИР СОҒУВЧИЛИК КАСБИНИ ЎРГАТАДИ.

ЕТТИ ХАЗИНАНИНГ БИРИ

АЗИЗ ДЎСТЛАР, СИГИР СОҒУВЧИ ДУГОНАЛАР, ҲУРМАТЛИ КАСБДОШЛАР!

Халқимизда шундай нақл бор: «гар кўп бўлса оқлигинг, ошиб-тошар тўқлигинг». Шу ҳикматдан билиниб турибдики, сут етиштириш бор жойда қут-барака бор, сут мўл жойда бойлик, фаровонлик, тўқлик бор. Сут инсон саломатлиги учун айниқса зарурдир.

Бобокалонларимиз етти хазинанинг бирига сигирни ҳам қўшганлар. Дарҳақиқат, сигир — сут, мой хазинаси, қайнар булоғи. Сут-мойсиз инсон таоми лаззатли бўлмайди. Ҳатто муштипар волидаларимиздан бирортаси чалиниб қолгудек бўлса, кўкрак сути ўрнига гўдагига сигир сутини тутади. Жамики лаззатли таомларимизда сутнинг лоақал бир томчиси бор.

Шифохоналар, туғруқхоналар, жамики болалар муассасалари, оғир меҳнат билан машғул бўлган кишиларнинг ҳаммаси сутнинг давобахшлигидан баҳраманд.

АЗИЗ ДУГОНАЛАРИМ! Бу, намунча сутни мақтаб кетди, деб ажабланманг. Мен ҳаммангизга аён бўлган гапларни айтаётган бўлсам ҳам, аслида сут етиштиришдек муътабар касб билан шуғулланаётганлигимдан хурсандман. Шунинг учун ҳам ҳаяжонланиб, тўлқинланиб гапираётирман. КАСБИМНИ ЖОНДИЛДАН СЕВАМАН, БОҚУВИМДАГИ СИГИРЛАР МЕНИНГ НАЗАРИМДА БАРАКА ДАРЁСИ-Ю, УЛАРДАН ИСТАГАНИМЧА МАҲСУЛОТ ОЛАВЕРСАМ ДЕЙМАН. ЭЛ-ЮРТИМНИ МАЪМУР ҚИЛАВЕРСАМ ДЕЙМАН, КОЛХОЗИМ БОЙЛИГИ ОШАВЕРСИН ДЕЙМАН. Шу орзулар менга қанот бахш этяпти, бахт беряпти.

Меҳнат бор жойда улуғ ном бор. Ахир, меҳнатдан ҳузур-ҳаловатгина эмас, обрў-эътиборимиз кўтарилади, ватандошларимиз олдида юзимиз ёруғ бўлади.

КЎПЛАР ҚАТОРИ МЕН ҲАМ ЯНГИ ОРЗУЛАР БИЛАН ЯШАЯПМАН. УЛУҒ ЛЕНИННИНГ ТЎЙИГА ТУҲФАЛАР ТАЙЁРЛАШ МЕНИНГ ҲАМ МАҚСАДИМ, ТИЛАГИМ, ЭНГ ЯХШИ ОРЗУ-УМИДИМДИР. Мен ишлаётган ферма коллективининг мақсади ҳам худди шундай.

БИЗДА ҲАР БИР КИШИ ҲОЗИР ЛЕНИНЧА МЕҲНАТ ВАХТАСИДА ТУРИБ ИШЛАР ЭКАН, БУГУН НИМА ҚИЛДИМ, ЭРТАГА НИМА ҚИЛАМАН ВА ЯНАГИ КУНИ НИМАЛАР ҚИЛИШИМ КЕРАК, ДЕБ ЎЗИГА САВОЛ БЕРАДИ.

Агар биз чорвачиликдаги илгариги ва ҳозирги ишларни чўтлаб кўрсак, келгуси марраларимизни мўлжаллаб, нима қилибмиз-у, нима қилишимиз керак деган фикрга келяпмиз. Мана, жуда узоқни эмас, беш-олти йил илгариги аҳволни кўз олдимизга келтирайлик-чи: фермалар майда, тарқоқ эди. Ҳамма иш қўл билан бажариларди. Молларнинг ем-хашаги ҳам етарли эмасди. Озуқабоп экинлар ҳар қайси бригадада, қишлоғимизнинг бир чеккасида, кўпинча дуч келган жойда етиштирилар эди. Албатта бунақа иш тутишда экинлардан яхши ҳосил олинмасди. Кўкпоя ўстириш, силос бостириш топшириқлари бажарилмай келарди. Натижада маҳсулот жуда кам олинарди. Ғоҳо, ўша вақтларда ҳар бош сигирдан олинган сутни эсласак уялиб кетамиз. Чорвага қилинган харажат билан олинган даромад ўртасида катта тафовут бўларди. Пахтадан олинган даромаднинг бир қисми чорвага сарфланарди.

Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти чорвачиликдаги ҳамма касб эгаларини: чўпонларни, ферма мудирларини, бузоқбоқарларни, молбоқар-у, сут соғувчиларни, ветеринария ходимлари ва зоотехникларни тўплаб, бу борадаги нуқсонларни тугатиш, чорвачиликни рентабелли тармоққа айлантириш ҳақида кенг фикрлашиб олди. Ҳар ким ўз мулоҳазасини, ўйлаб юрган гапларини ўртага ташлади. Анча яхши истаклар билдирилди. Шундан кейин баъзи тадбирлар амалга оширилди. Масалан, даставвал хўжаликдаги бешта ферма бирлаштирилиб, битта сут-товар фермаси, битта қўйчилик фермаси тузилди.

МЕХАНИЗАЦИЯГА КЕНГ ЙЎЛ

Фермамизда оғир меҳнат талаб қиладиган баъзи ишлар механизациялаштирилди. Сув таъминоти, сигирларни соғиш, ем-хашакни майдалаш ва ташиш механизмларда бажарилади. Сигирларни суғориш учун автопоилкалар ўрнатилган. СИГИРЛАРНИ СОҒИШДА АСОСАН «АРЧА» ТИПИДАГИ УСТАНОВКАЛАРДАН ФОЙДАЛАНАМИЗ. БУ УСТАНОВКАЛАР ФЕРМАМИЗДАГИ СОҒИН СИГИРЛАР СОНИГА МУВОФИҚ РАВИШДА ЎРНАТИЛГАН. БИЗ ҲАР БИР «АРЧА» УСТАНОВКАСИДАН УНУМЛИ ФОЙДАЛАНИШГА ИНТИЛАМИЗ. БОШҚАЧА ҚИЛИБ АЙТГАНДА, ҲАР БИР СОҒУВЧИ ЎЗИГА БИРКИТИЛГАН СИГИРЛАРНИ ТЕЗ ВА СИФАТЛИ СОҒИШГА ИНТИЛЯПТИ. МОЛХОНАЛАРНИ ТОЗАЛАШДА ИККИ ЙИЛДАН БУЁН МЕХАНИЗМ ИШЛАТИЛЯПТИ. ИЛГАРИ БУ ЮМУШ ҲАМ ҚЎЛДА БАЖАРИЛАРДИ. Молхоналардаги гўнг ғилдиракли тракторларга осилган бульдозер билан тўпланади. Кейин самосвал машинасига ортилиб мўлжалланган жойга гўнгхонага элтиб ташланади. Гўнгни машинага ортишда биз «ПМГ-0,2» маркали юклагич агрегатлардан фойдаланамиз.

Колхозимизда ем-хашак етиштириладиган майдонлар ҳам ажратиб берилди. Алмашлаб экишнинг изга тушаётганлиги қўшимча озуқа етиштириш учун катта имкониятлар очиб беряпти. Беда, маккажўхори, силосбоп экинлардан ҳар йили яхши ҳосил оляпмиз. Бизнинг хўжаликда ем-хашак муаммоси ҳал этилган деса бўлади. ЛЕКИН, БОБОКАЛОНЛАРИМИЗ АЙТГАН НАСИҲАТЛАРНИ ҲАМ ЭСЛАБ ҚЎЙИШИМИЗ КЕРАК: «ОЗ БЎЛСА ЭПЛАБ КЎР, КЎП БЎЛСА СЕПЛАБ КЎР», ДЕГАН НАҚЛ БОР. КЎП ЭКАН ДЕБ, СОВУРИБ ЮБОРИШ — ХИЁНАТ. ШУ БОИСДАН ҲАМ БИЗ ИСРОФГАРЧИЛИККА ҚАРШИ ҚАТТИҚ ЎТ ОЧГАНМИЗ. Ем-хашак — колхознинг катта бойлиги. Уни молхоналарда, ғарамлар атрофида, ташиш вақтида тўкиб-сочиш ёки молларга оёқ ости қилдириш сира ярамайди. Шунга кўра, биз бу ишда ниҳоятда эҳтиёткорлик қиламиз, озуқани охурларга меъёрида ташлаймиз, молхоналарга араваларда, қопларда келтирамиз.

Амалга оширилган тадбирлар яхши натижалар бераётганидан қувонаяпмиз. Ҳозир хўжалигимизда чорвачилик ривожланиш йўлига тушиб олди. Кейинги 4-5 йил ичида гўшт, сут, жун, қоракўл тери етиштириш 2,5-3 баравар ошди. Маҳсулот таннархи анча арзонлашди, сифати яхшиланди. Ихтисослаштирилган ҳар икки ферма сурункасига фойда келтиряпти. Ҳам колхоз, ҳам чорвачиликда ишлаётган кишилар катта манфаат кўришяпти.

Жонажон партиямиз ва Совет ҳукуматимизнинг чорвачилик билан шуғулланаётган кишилар ҳақида доим меҳрибонлик қилаётганликларини сезиб турибмиз ва буни қадрлаймиз. Партия ва ҳукуматимизнинг 1965 йил 1 Майдан эътиборан хўжаликлар томонидан давлатга сотиладиган чорва моллар учун амалдаги харид нархларини ошириш тўғрисидаги қарори айнан, бизларнинг манфаатларимизни кўзда тутгандир. Давлатга сут сотувчи колхоз, совхоз ва бошқа қишлоқ хўжалик корхоналарига қаймоғи олинган сут учун қатъий баҳо белгиланди. Гўшт, сут, ва бошқа турдаги чорва маҳсулотлари харид нархининг оширилишидан колхозимиз ҳар йили 4,5-5 минг сўм ва ҳатто ундан ҳам кўпроқ қўшимча даромад олмоқда. Шундай қилиб, хўжалигимиз чорвадорлари ривожланишнинг ойдин йўлига чиқиб олдилар.

Эндиликда чорва маҳсулотлари сотиш планлари муттасил ошириб бажарилмоқда. Натижада фермамиз йил сайин катта даромад оляпти. Айтайлик, 1966 йили пландаги 182 минг 334 сўм ўрнига, 196 минг 700 сўм ёки 14 минг 366 сўм ортиқ даромад қилинган бўлса, 1967 йилда пландаги 178 минг 320 сўм ўрнига 192 минг 650 сўм ёки 14 минг 330 сўм ортиқ даромад кўрилди. БЕШ ЙИЛЛИКНИНГ УЧИНЧИ ЙИЛИ — 1968 ЙИЛДА ПЛАНДАГИ 180 МИНГ 410 СЎМ ЎРНИГА 211 МИНГ 903 СЎМ ЁКИ 31 МИНГ 993 СЎМ ОРТИҚ ДАРОМАД ҚИЛИНДИ. 1969 ЙИЛДА ФЕРМАМИЗДА ЙИЛЛИК ГЎШТ ТАЙЁРЛАШ ВА ДАВЛАТГА СОТИШ ПЛАНИ 1 МАЙГАЧА БАЖАРИЛАДИ. СУТ СОҒИБ ОЛИШ, МОЛЛАР ТУЁҒИНИ КЎПАЙТИРИШ, МАҲСУЛОТ ТАННАРХИНИ АРЗОНЛАШТИРИШДА ЮКСАК КЎРСАТКИЧЛАРГА ЭРИШИЛАДИ ВА ПЛАНДАГИ 185 МИНГ СЎМ ЎРНИГА 220 МИНГ СЎМ ЁКИ 35 МИНГ СЎМ ОРТИҚ ДАРОМАД ҚИЛИШ КЎЗДА ТУТИЛМОҚДА.

Буларнинг ҳаммаси молбоқарлар, сигир соғувчилар, механизаторлар ўртасида зўр меҳнат кўтаринкилигини вужудга келтирмоқда. Фермамизда сигир соғувчилар, молбоқарларни моддий рағбатлантиришга катта аҳамият берилади. Ҳар бир сигир соғувчи пландан ташқари соғиб олган сути учун 20 процент қўшимча ҳақ олади. Ўша соғувчига дастлабки мажбуриятини бажарганидан кейинги соғиб олган сути учун яна умумдаромаднинг 20 проценти қўшиб берилади. Шундай қилиб, ҳар бир сигир соғувчи зиммадаги мажбуриятини бажарганда ўртача бир ойда 120-135 сўмдан иш ҳақи олади. Буни бир йилга ҳисобласак, 1450—1630 сўмгача тўғри келади.

ҲОЗИРГИ ВАҚТДА ФЕРМАДА 260 СОҒИН СИГИР БОР. ФЕРМАМИЗ МЕҲНАТ АҲЛИ ҲАР ЮЗ БОШ СИГИРДАН 100 ТАДАН БУЗОҚ ОЛИШГА, ҲАР БИР БОШ СОҒИН СИГИРДАН ПЛАНДАГИ 2500 КИЛОГРАММ ЎРНИГА 3600 КИЛОГРАММДАН СУТ СОҒИБ ОЛИШГА АҲД ҚИЛГАН.

Бу режаларимиз аниқ ва ишонарлидир. Чунки, биз кейинги йилларда сут етиштиришни кўпайтиришда райондагина эмас, областимиздаги хўжаликлар ўртасида биринчи ўринга чиқиб олдик. Сўзимиз қуруқ бўлмаслиги учун қуйидаги рақамларни келтириб ўтмоқчиман: 1966 йилда ферма бўйича 725 минг 600 килограмм ёки пландан ташқари 75 минг 600 килограмм сут сотиб, бу соҳадаги планни 111,6 процент бажарган бўлсак, 1967 йилда 774 минг килограмм ёки пландан ташқари 124 минг килограмм кўп сут сотилди, йиллик план 115 процент адо этилди. Ўтган 1968 йилда фермамиз меҳнат аҳли 840 минг килограмм ёки пландан ташқари 165 минг килограмм сут сотиб, йиллик планни 122,5 процент бажарди. БЕШ ЙИЛЛИКНИНГ ТЎРТИНЧИ ЙИЛИДА ФЕРМАМИЗ СУТ СОҒУВЧИЛАРИ ДОҲИЙМИЗ В. И. ЛЕНИН ЮБИЛЕЙИ ШАРАФИГА БОШЛАНГАН МУСОБАҚАНИНГ ОЛДИНГИ САФИДА БОРИШ УЧУН КУРАШМОҚДАЛАР. БИЗ ПЛАНДАГИ 710 МИНГ КИЛОГРАММ ЎРНИГА 900 МИНГ КИЛОГРАММ СУТ ЕТКАЗИБ БЕРИШГА АҲД ҚИЛДИК. БУ ЮКСАК МАЖБУРИЯТ ҲАМ УЛУҒ ОКТЯБРНИНГ 52 ЙИЛЛИГИ КУНИ — 7 НОЯБРГАЧА ТЎЛА ВА ОШИРИБ БАЖАРИЛАДИ.

Мен касбим сигир соғувчилик бўлатуриб, чорвачиликнинг бошқа соҳалари тўғрисида ҳам нега гапиряпман. Чунки, бу маҳсулотлар бири-биридан зарурдир. Бири кўпайиб, иккинчиси озайса, у ҳам бўлмайди. Шунинг учун сутни ҳам, гўшт ва мойни ҳам, пишлоқ ва жунни ҳам кўпроқ етиштиришимиз керак. Айниқса семиз гўшт етиштиришда, молларни юқори даражада семиртириб, шу ҳисобдан мол туёғини кўпайтиришда бўрдоқичилик катта аҳамиятга эгадир.

Давлатга чорвачилик маҳсулотлари етказиб беришда бўрдоқибоқарларимизнинг химмати айниқса, катта. Улар гўштга сотиладиган моллар вазнининг пландагидан анча ортиқ бўлишига, шу тариқа моллар туёғининг йил сайин асраб қолинишига ҳаракат қилмоқдалар. МОЛБОҚАР АҲТАМ АҲМЕДОВ, ШОҲИБОЙ ЭШОВЛАР ҚОРАМОЛЛАРНИ БИР КЕЧА-КУНДУЗДА ПЛАНДАГИ 500 ГРАММ ЎРНИГА 700-750 ГРАММГАЧА СЕМИРТИРИШГА МУВАФФАҚ БЎЛМОҚДАЛАР. ШУ ТАРИҚА ҲАР БОШ ҚОРАМОЛНИНГ ТИРИК ВАЗНИ ПЛАНДАГИДАН 40-45 КИЛОГРАММ ЗИЁД БЎЛМОҚДА. МОЛЛАРНИ СЕМИРТИРИШ МУДДАТИ 90 КУНДАН 65-70 КУНГА КЕЛТИРИЛЯПТИ. Бу тадбир чорвачиликда юксак рентабеллик ва самарадорликка эришувимизни таъминламоқда.

Давлатга кўплаб бўрдоқи гўшти етказиб бериш соҳасида ҳам областдаги пешқадам хўжаликлар сафидан муносиб ўрин олиб турибмиз. Масалан, фермамиз 1966 йилда 59 минг 900 килограмм ёки пландан ташқари 6 минг 600 килограмм гўшт сотиб, бу соҳадаги планни 112 процент адо этган бўлса, 1967 йилда давлатга 72 минг килограмм ёки пландан ташқари 17 минг 400 килограмм гўшт сотилди ва йиллик план 131,9 процент бажарилди. 1968 йилда пландан ташқари 1500 килограмм гўшт сотилиб, бу соҳадаги топшириқ 102 процентга етказилди. БУ ЙИЛ ДАВЛАТГА ПЛАНДАГИ 58 МИНГ КИЛОГРАММ ЎРНИГА 73 МИНГ КИЛОГРАММ СЕМИЗ ГЎШТ СОТИШ ЮЗАСИДАН ОЛГАН МАЖБУРИЯТИМИЗНИ СЎЗСИЗ БАЖАРИШ ТАДБИРЛАРИНИ БЕЛГИЛАБ, МЕҲНАТ ҚИЛМОҚДАМИЗ.

Биз ўз ишларимиздан, тажрибаларимиздан шунга ишонч ҳосил қилдикки, республикамиздаги ҳар бир хўжаликда чорвачиликни ривожлантириш, уни рентабелли соҳага айлантириш, ҳар бир молдан энг кўп маҳсулот олиш мумкин экан. Лекин, баъзи жойларда бу соҳа ҳамон оқсоқланиб келяпти. Эшитишимизга қараганда, аввало айрим хўжаликларнинг раҳбарлари, қолаверса, чорвачилик мутахассислари ҳам бу соҳага иккинчи даражали иш деб қарайдилар. Чорвачилик учун энг қулай шароитга эга бўлган жойларда ҳам уни ривожлантира олмаган хўжалик раҳбарларига эндиликда ҳар қанча таъна қилса бўлади. Ахир, ҳозирги кунда қайси хўжалик ўз чорвачилигини ривожлантиришга қудрати етмайди, дейсиз! Ҳамма жойда ҳам озуқа базасини мустаҳкамлаш учун резерв ва имкониятлар бор. Маҳсулдор ерлар, ўтлоқлар, яйловлар етарли. ДЕҲҚОННИНГ ЕЛКАДОШИ, МАДАДКОРИ АЗИЗ ИШЧИНИНГ ЗАБАРДАСТ ҚЎЛИДАН КЎПЛАБ МАШИНАЛАР ОЛИБ ТУРИБМИЗ. У БИЗГА ХАШАК ЎРИШДАН ТОРТИБ СИГИРЛАРДАН СУТ СОҒИБ ОЛИШГАЧА, ЖУН ҚИРҚИШДАН ТОРТИБ МАҲСУЛОТЛАРНИ ДАСТЛАБКИ ТАЙЁРЛАШГАЧА БЎЛГАН ҲАММА ХИЗМАТНИ ҚИЛИБ БЕРЯПТИ.

Афсуски, кўпгина ҳамкасбларим шу машиналар қувватидан фойдаланмаётирлар. Ҳатто уни ўзлари пулга сотиб олиб, занглатиб ташлаб қўйган хўжаликлар ҳам бор. Бу, хўжаликка ҳам, давлатга ҳам, чорвадорларга ҳам зарар эмасми!! Бу аҳвол чорвачилик ривожини кейинга судрайди, холос.

АЗИЗ ДЎСТЛАР, БИРОДОРЛАР! АНА ШУ НУҚСОНЛАРГА БАРҲАМ БЕРАЙЛИК, ЧОРВАЧИЛИК МАДАНИЯТИНИ ОШИРАЙЛИК, ПАРТИЯ ВА ҲУКУМАТИМИЗ КЎРСАТГАНИДЕК, ЧОРВАЧИЛИКНИ ҲАМ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИНГ БОШҚА СОҲАЛАРИ БИЛАН БАББАРАВАР ЎСТИРИБ БОРАЙЛИК.

Биз ўз хўжалигимизда чорвачиликни илғор соҳага айлантира олаяпмиз. Шу билан бирга унинг келажаги ҳақида ҳам ўйлаяпмиз.

Шу мақсадни кўзлаб ҳозирги вақтда сут-товар фермамизнинг мудири, республикада хизмат кўрсатган чорвадор, Ленин орденли Ҳамид Норпўлатов, Саъдулла Тўхтамишев ўртоқлар бошлиқ махсус ем-хашак тайёрловчи группалар тузилган. Мазкур группаларга 10 та прицепли трактор, 6 та хашак ўриш, 2 та силос бостириш комбайни, 4 та пичан ўриш агрегати, бир неча автомашина бириктиб қўйилган. Улар салкам 180 гектар майдондаги беданй яқин кунларда ўриб олишга киришадилар. Бундан ташқари колхозда Бадри Сафаров, Насим Носиров ўртоқлар бошлиқ маккажўхори ва ўт етиштириш бригадалари бор. Бу бригадаларда дала ишлари эрта кўкламдан бошланган. Айни кунларда маккажўхори, беда ва бошқа ўт экиш планлари муваффақиятли бажарилди.

Хўжалигимиз чорвадорлари бу йил 976 тонна беда пичани, 5000 тонна силос, 3500 тонна дағал хашак йиғиштириб, молхона ва фермалар яқинига ғарамлаб қўйишга қарор қилишган. Бизнинг шароитимизда хашак марказлаштирилган усулда йирик-йирик ғарамлар қилинади. Бу тадбир озуқанинг нобуд бўлишига йўл қўймайди ва шу билан бирга уни молларга вақтида етказиб беришга ва исроф қилмасликка ҳамда сифатли сақлашга имкон беради.

МОЛНИ ЭТСАНГ ПАРВАРИШ, БОҚАР СЕНИ ЁЗ-У ҚИШ

Энди сигирлардан кўп сут соғиб олиш тўғрисида баъзи фикрларимни айтмоқчиман. Аввало, ҳар бир киши ўз касбини жондан севиши керак. Унга меҳр қўймасанг, мурод-мақсадингга етишинг қийин. Мени ҳам яхши ният, орзу-истак фермага олиб келди. Мен қишлоғимиздаги Куйбишев номли 5-ўрта мактабни битиргач, сут-товар фермасига ишга келдим. Дастлаб сигир соғиш менга қандайдир қийин туюлди. Дарҳақиқат, шунчаки қараганда осон кўринган бу иш амалда эса кўп меҳнат, эҳтиёткорлик, қунт талаб қиларкан. Мен бу ишга астойдил киришдим. Машҳур сут соғувчи Мусаллама Муқимова менга ҳеч зерикмасдан бу ишни ўргатди.

Меҳнат, қунт билан изланиш туфайли орзуларим ушалди. 1966 ЙИЛИ ЎЗИМГА БИРКИТИЛГАН СОҒИН СИГИРЛАРНИНГ ҲАР БИРИДАН 2790 КИЛОГРАММДАН, 1967 ЙИЛИ ҲАР БОШИДАН 3100 КИЛОГРАММДАН, 1968 ЙИЛДА ЭСА 71 БОШ СИГИРНИНГ ҲАР БИРИДАН 3911 КИЛОГРАММДАН СУТ СОҒИБ ОЛДИМ. МЕН ОНАЛАРИМНИНГ, МОМОЛАРИМНИНГ СИГИР СОҚҚАНИНИ КЎРГАНМАН. УЛАР БИТТА СИГИРНИ НЕ-НЕ МАШАҚҚАТЛАР БИЛАН СОҒИБ, КИЧКИНА ХУРМАЧАНИ АРАНГ ТЎЛДИРИШАРДИ. МАНА ЭНДИ МЕН СОҒАЁТГАН БИР КУНЛИК СУТНИ ЦИСТЕРНАГА СОЛИБ ОЛИБ КЕТИШАДИ. БУ — ТЕНГСИЗ ЎСИШ, РИВОЖЛАНИШ КОЛХОЗ ТУФАЙЛИ, БУЮК ЛЕНИН ВУЖУДГА КЕЛТИРГАН КОЛЛЕКТИВ ХЎЖАЛИК ТУФАЙЛИ, ОЗОД, ЭРКИН МЕҲНАТ ТУФАЙЛИДИР. Меҳнатда, турмушда, ўзимни кўрсата олганим учун ҳам 1963 йили мени улуғ Ленин партияси сафига қабул қилишди. ҲОЗИРГИ ВАҚТДА КОММУНИСТИК ПАРТИЯ АЪЗОЛАРИ ҚАТОРИ ДОҲИЙ В. И. ЛЕНИН ТУҒИЛГАН КУННИНГ 100 ЙИЛЛИГИГА ШАХСИЙ МАЖБУРИЯТ ОЛГАНМАН. 1969 ЙИЛДА ЎЗИМГА БИРКИТИЛГАН 73 БОШ СОҒИН СИГИРНИНГ ҲАР БИРИДАН 4200 КИЛОГРАММДАН ЖАМИ 300 ТОННАДАН КЎПРОҚ СУТ ОЛИШ ҲАР БОШ МОЛДАН БИТТАДАН БУЗОҚ ОЛИШГА АҲД ҚИЛГАНМАН.

Ҳозир 73 бош соғин сигирнинг 3-4 таси кунда бир маҳал, 54 боши икки маҳал, 10 бош сигир уч маҳал соғиляпти ва улардан КУНИГА 500 КИЛОГРАММ ЎРНИГА 800 КИЛОГРАММДАН СЕРҚАЙМОҚ СУТ СОҒИБ ОЛЯПМАН. Бу миқдор бундан буён кўпайтирилади. Чунки, ихтиёримдаги сигирларнинг анчагина қисми май-июнь ойларида кунда уч маҳал соғиладиган бўлади. Ёз ойларида сут соғиб олиш даражаси ҳозирги миқдордан яна анча ортади.

«Молни қилсанг парвариш, боқар сени ёз-у қиш», деган ҳикматли сўзда катта маъно бор. Ҳақиқатан ҳам сигирни силаб-сийпасанг, вақтида озиқлантирсанг, суғорсанг, қишин-ёзин баббаравар сут олаверасан. МЕН ҲАР КУНИ БИР СИГИРГА 35-40 КИЛОГРАММ СИЛОС, 4-5 КИЛОГРАММ БЕДА ПИЧАНИ, 1,5-2 КИЛОГРАММ ЕМ БЕРАМАН, ВАҚТИ-ВАҚТИДА СУҒОРАМАН. ҲАВО ОЧИҚ КУНЛАРИ ФЕРМА ЯҚИНИДАГИ ЯЙЛОВГА ҲАЙДАБ БОҚАМАН. ТАЖРИБАКОРЛАР ИШИНИ КЎПРОҚ ЎРГАНИШГА ИНТИЛАМАН. ТОШКЕНТ ОБЛАСТИДАГИ «КРАСНИЙ ВОДОПАД» ЭКСПЕРИМЕНТАЛ БАЗАСИНИНГ МАШҲУР СИГИР СОҒУВЧИСИ, СОЦИАЛИСТИК МЕҲНАТ ҚАҲРАМОНИ АНАСТАСИЯ ЧУДНАЯ ТАЖРИБАСИНИ КУЗАТИБ, ЎРГАНИБ БОРАМАН ВА УНГА АМАЛ ҚИЛАМАН.

Ҳа, чиндан ҳам сигирни сийласанг сутини аямайди. Ҳамма гап уни вақт-соатида сервитамин ем-хашакка тўйдириш, суғориш ва ҳамиша авайлаб асрашга боғлиқ. Бунинг учун мен вақтимни сира аямайман. Менинг иш куним ҳам одатда ҳамкасбларимнинг иш куни каби эрта саҳардан бошланади. Ҳар куни тонг палласи фермага ошиқаман. Дарҳол сигирларни бирма-бир кўздан кечириб чиқаман. Охурларни тозалайман. «Арча» установкасини текшираман, сигирларимнинг елинини яхшилаб уқалайман, дока билан артаман, сўнгра «Арча» билан бир йўла 12 бош сигирни соғишга киришаман. Бу ишга 15-20 минут вақт сарфланади. Шундай қилиб сигирларни кунда уч маҳал соғаман. Бир ўзим тўртта соғувчининг ишини бажариб, меҳнат унумдорлигини 3,5-4 баравар оширяпман.

Бу ишларни бажаришимда менга ёрдамчи молбоқар Насрулла Болтаев катта ёрдам кўрсатмоқда. Биз сигирларни ҳамиша кўздан кечириб турамиз ва бирортаси сал-пал касалланиб қолгудек бўлса, ветеринария мутахассисларига мурожаат қиламиз. Бундан ташқари, сигирларни ҳар ўн кунда бир марта зоотехника, ветеринария кўригидан ўтказамиз.

Баъзилар сигирлар йилнинг биринчи кварталида кам сут беради, дейишади. Бунга қўшилиб бўлмайди, албатта. Мен йилнинг январь, февраль ва март ойларида ҳам сигирлардан пландагидан ортиқча сут соғиб оляпман. Шу хусусда бир мисол келтирсам ўринли бўлар, деб ўйлайман. 1968 йилнинг биринчи кварталида ҳар бош сигирдан 965 килограммдан серқаймоқ сут соғиб олган эдим. Бу йилнинг биринчи кварталида эса ҳар бир сигирдан 980 килограммдан сут соғиб олинишига эришдим. Сутнинг ёғлилик даражаси нормадаги 3,9 процент ўрнига 4,2-4,5 процентни ташкил этмоқда.

Мен сигирлардан мумкин қадар кўпроқ ва серқаймоқ сут соғиб олиш билан бирга, унинг таннархини камайтиришга ҳам жиддий аҳамият бераман. Колхоз бўйича бир центнер сутнинг таннархи пландаги 14 сўм ўрнига 11 сўм 50 тийинга тўғри келяпти. Мен соғиб олаётган ҳар бир центнер сутнинг таннархи пландаги 11 сўм ўрнига 7 сўмни ташкил этмоқда. Менинг бир ўзим бу йил сутчиликдан колхозимизга 15350 сўм соф фойда келтирмоқчиман.

Колхозимизда чорвачиликнинг озуқа базасини мустаҳкамлашга алоҳида эътибор берилаётганлигини мамнуният билан қайд этмоқчиман. Бу йил 5 минг тонна силос бостирилади, 3500 тонна дағал хашак жамғарилади. Шундай қилиб, йил давомида етиб ортадиган миқдорда ем-хашак жамғарилади.

«Озуқали от ҳоримас», деганларидек, ем-хашак қанча сероб бўлса сигирларимиз ҳам соғлом бўлади, сутини аямайди. Биз шуни англаган ҳолда иш тутмоқдамиз.

КАСБИМИЗНИ УЛУҒЛАЙЛИК!

МЕҲРИБОН ДУГОНАЛАРИМ, ҚАДРДОН ҲАМКАСБЛАРИМ! Эл фаровонлигини кўзлаб, яхши ният-орзуларга интилган ҳар бир қиз ва жувон момо касби, она касби — сигир соғувчилик касбини яхши уддалай олади. Бу, бизларга монанд, қўлимиздан бемалол келадиган ишдир. Лекин, фермалар иши машиналашаётган, чорвачилик маданияти ўсаётган, фан янгиликлари такомиллашиб бораётган бир пайтда бу соҳанинг мураккаблигини яхши англашимиз керак. Шу сабабдан ҳам малакали шогирдлар етиштириш муҳим масала ҳисобланади.

Бизнинг қишлоғимизда ўн йиллик мактабни тугаллаган қизларнинг бир қисми меҳнат қучоғига отилишяпти. Улар меҳнатда чиниқиш билан бирга сиртдан ўқиб олий маълумот олишга ҳам интилишяпти. Олий ўқув юртларини битирганлар эса қишлоқларига келиб ишлаб, яхши иш қилишяпти. Кейинги вақтларда Норбиби Едгорова, Розия Насимова, Эргашхон Болтаева, Каромат Насруллаева сингари қизлар чорвачилик фермамизга келишди. Мен уларни шогирдликка олдим ва тез орада молларни парвариш қилиш, сигирларни соғиш усулларини уларга ўргатдим. Улар эндиликда фермамизнинг ишбилармон кишилари бўлиб қолишди. Уларнинг В. И. Ленин юбилейига тайёрлайдиган совғаси ҳам чакки эмас: ҳар бош сигирдан 3600 килограммдан серқаймоқ сут соғиб олишмоқчи. Бу, катта тўйга муносиб туёна бўлади.

АЗИЗ ДУГОНАЛАР! Чорвачилик фермаларига келингиз. Сут булоғининг кўзларини очингиз. Эл маъмурчилиги, Ватан бахт-саодати йўлида қилаётган ишларимиз янада самаралар бераверсин. Энг улуғ инсон, энг азиз отамиз ва меҳрибон устозимиз В. И. Ленин юбилейи арафаси йилида қилаётган меҳнатимиз ҳаммамизга янги қувончлар келтираверсин!

ГУЛНОРА ҒАФФОРОВА,

Бухоро область, Ғиждувон районидаги «Коммунизм» колхозининг сут соғувчиси.

ПРАГАДАГИ ТАНТАНАЛИ МАЖЛИСДА
Л. ШТРОУГАЛ ДОКЛАДИ

(Боши иккинчи бетда).

Ҳали биз қандай янги методларни танлаб олиш лозим, январь пленумининг ва январь пленумидан кейинги тажрибанинг ҳамма ижобий жиҳатларидан қандай фойдаланиш керак, деган саволга жавоб берганимиз йўқ. Партия ҳам, бутун жамиятимиз ҳам, деди Л. Штроугал, буни жамиятимизнинг раҳбар кучи қандай тасаввур қилишини равшан билиб олиши лозим, чунки миллий фронт сиёсатининг изчиллик билан амалга оширилиши ҳамда ўтган йили ва бу йил жамоат ташкилотларида бўлиб ўтган ўзгаришлар баъзи бир янги моментларни юзага келтирдики, улар билан ҳисоблашиш зарур.

Партия раҳбарлик ролини амалга ошириш принципларини изчиллик билан ва энг муҳими, конкрет равишда ишлаб чиқиш орқали биз, аввало, жамоат ташкилотларининг мустақиллиги, деб аталган масала тўғрисидаги саволга жавоб беришимиз керак. Бу нарса маълум даражада давлат органларига ҳам тааллуқлидир. Модомики, биз айни шу проблемани кўтараётган эканмиз, унинг тўғри маънодаги тушунчасини назарда тутамиз. Башарти, биз партия айрим ташкилотларнинг ўзига хос хусусиятларини ҳурмат қилиши, уларга хос ишлар билан шуғулланмаслиги, улар бажараётган ишларни ижро этмаслиги лозим, деган позицияда турадиган бўлсак, у ҳолда партия бу ташкилотларнинг активлиги ва ташаббускорлиги учун шароит яратиб беришга интилиши лозим. Шу ташкилотларда ишлашни топширадиган ўз кадрларига ҳам партия шу руҳда йўл-йўриқ бериши керак. Лекин бошқа томондан олганда, шу ташкилотларда ишловчи коммунистлар партия органларига итоат қилмайдиган мустақил кишилар бўлмаслигини очиқ-равшан айтиб қўйишимиз зарур. Уларнинг масъулияти шундан иборатки, улар ҳал қилувчи масалаларда ўзлари билан маслаҳатлашиб ишлаб чиқилган партия директиваларининг шу ташкилотларда амалга оширилишини қаттиқ туриб ҳимоя қилишга мажбурдирлар. Улар қаерда ишламасинлар, ҳамиша партия аъзолари бўлиб қоладилар, шу сабабли партия олдида масъулдирлар.

Бинобарин, деди докладчи, бунда гап коммунистларнинг ҳуқуқлари билан масъулиятлари бир-бирини ўзаро тўлдириши устида бораётир, ҳолбуки, коммунистларга хос гапларни айтиш ва партия сиёсатини ҳимоя қилиш бир ёқда турсин, аксинча, бутун фикри ва ҳаракат тарзи партиянинг куч-ғайратларига зид бўлиб тушаётган коммунистлар ҳам тез-тез учраб туради. Чора-тадбирлар кўрилиши зарурлигига ишончимиз комил бўлган жойларда ҳеч иккиланмай, бундай чора-тадбирларни кўраверишимиз; партия позицияларини мустаҳкамлаш учун ҳамма имкониятлардан фойдаланишга интилишимиз лозим. Шу муносабат билан Ленин услубининг аниқ мақсадни кўзлаб қатъий ҳаракат қилишдан иборат жозибали хислатини унутмаслиқ керак. Ленин воқеаларнинг бориши партияни мудофаа позицияларига ўтишига мажбур қилишини кутиб ўтирмас эди. У серғайрат ва чапдаст эди. Кўпгина кишилар буни сабр-тоқатнинг етишмаслиги, деб ҳисоблар эдилар. Лекин бу беҳуда талафотлар беришнинг олдини олишда энг асосий шарт эди.

Менимча, бу фазилат ҳам ҳозирги вақтда биз учун принцип бўлиши, бу принципни биз Ленин меросининг таркибий қисми, деб билишимиз керак.

Ленинизмга ҳамда социалистик революцияни ва социализм қурилишини ленинча тушунишга хос бўлган яна бир масала хусусида бир неча оғиз гапириб ўтмоқчиман. Бу ўринда мен халқлар ўртасидаги ўзаро муносабатларни пролетар интернационализми асосида ҳал қилмоқ учун ленинизмнинг интернационал характерини, айниқса, Ленининг амалий ва назарий меросини назарда тутаман.

Буржуазия орасидаги ва ишчилар ҳаракатидаги айрим танқидчилар ленинизмни соф рус ҳодисаси деб, муайян тарихий шароитлар учун, яъни, аввало, иқтисодий ва маданий жиҳатдан қолоқ мамлакатлар учун мақбул бўлган бир нарса қилиб кўрсатишга неча марталаб уриндилар. Улар орасида таниқли чех сиёсий арбоблари ҳам бор эди. Шу йўл билан улар совет революциясининг муваффақиятларини «баҳолаш»га ва изоҳлашга, бизнинг шароитларимизда ленинизмнинг мақбул эмаслигини исботлашга уринган эдилар. Ҳозиргача ҳам биз бундай тенденциялардан халос бўлганимиз йўқ. Лекин ҳар қандай уринишларга қарамай Ленинни сохталаштиришга ҳеч ким муваффақ бўла олмади, ишчилар ва коммунистик ҳаракатни Ленин меросидан воз кечишга, бу меросни ривожлантириб, уни ўз шароитларида фойдаланмасликка, бу ҳаракатни мажбур этишга ҳеч ким қодир бўла олмади.

Бизнинг партиямиз, деб таъкидлади Л. Штроугал, ленинизмни ҳамиша яхлит, интернационал, ҳамма жойда қўлланса бўладиган таълимот, деб тушуниб келди. Айни вақтда у ленинизмни Россиядаги ишчилар ва коммунистик ҳаракатинингина эмас, шу билан бирга бутун халқаро ишчилар ва коммунистик ҳаракатнинг энг яхши тажрибасини ва муваффақиятларини ўзида мужассамлантирган илмий тафаккур, революцион практика системаси, деб ҳамиша ҳисоблаб келди, ҳозир ҳам шундай деб ҳисоблайди; партия ленинизмни ижодий ривожлантириб келмоқда.

Ҳозирги даврга характерли нарса шуки, жаҳон миқёсидаги синфларнинг кураши, социализм, демократия ва тараққиёт кучларининг кураши, асосан икки ижтимоий тузум — социализм билан империализм ўртасидаги кураш давом этаётган вазият кескинлашиб бормоқда.

Шу сабабли ҳозирги вазиятда коммунистик ҳаракатни марксизм-ленинизм принциплари негизида бирлаштириш вазифаси ҳар қачонгидан ҳам муҳим бўлиб, диққат марказида турибди. Коммунистик ва ишчи партиялар турли шароитларда иш кўрмоқдалар. Улар айрим проблемаларни қандай ҳал қилиш ҳусусида ўз қарашларига эга бўлишлари мумкин ва ҳозир ана шундай қарашларга эгадирлар. Бундан буён ҳам шундай бўлаверади. Хўш, бунда принципиал ва Ленин меросига кирувчи, коммунистик ҳаракат ривожининг тажрибасини ташкил этувчи нарса нима? Қарашлардаги муваққат тафовутлар, айрим масалалар ҳусусидаги муайян келишмовчиликлар асосий душман — империализмга қарши ялпи курашга, коммунистик ҳаракатнинг муштарак мақсадлари учун курашга тўғаноқ бўлмаслиги лозим ва бўла олмайди ҳам.

Шу сабабли, деди докладчи, бизнинг Коммунистик партиямиз аввал бошданоқ коммунистик ва ишчи партияларнинг халқаро кенгашига тайёргарликда актив қатнашиб келмоқда. Бу кенгаш халқаро коммунистик ҳаракатни бирлаштиришга ёрдам бериши лозим, чунки империализм келишиб ҳаракат қилаётган ва унинг агрессивлиги ўсиб бораётган шароитда халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг асосий масалалардаги якдиллиги, марксизм-ленинизм принципларига асосланган ана шундай якдиллик унинг кучига куч қўшади ва келгусидаги муваффақиятларнинг асосий шарти бўлади. Коммунистик партия коммунистларнинг ана шу муҳим халқаро кенгаши ижобий натижаларга эришувига, шу тариқа уларнинг тагин ҳам бирлашишига бутун кучи билан кўмаклашишини ўзининг асосий интернационал вазифаларидан бири, деб ҳисоблайди.

Коммунистларнинг ва бутун жамоатчиликнинг доимо диққат марказида турган актуал проблемалар орасида интернационал вазифалар билан миллий вазифаларнинг нисбатига доир проблемалар биринчи ўринга қўйилмоқда, дейилади докладда. Шу жиҳатдан олганда Ленин мероси ўзининг кучини биз учун ҳам саклаб қолган ғоялар ва сиёсий тажрибанинг жуда катта хазинасидир.

Ленин ишчилар ҳаракатининг интернационализми ғоясини Маркснинг «Коммунистик партия Манифести»даги «Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!» деган машҳур программ сўзларда баён қилинганидек, яъни Коммунистик ҳаракатнинг мезони, деб билар эди. Шу васият руҳида Ленин асримизнинг бошларида мавжуд бўлган ижтимоий ва синфий ўзаро муносабатларни тадқиқ қилди; у империализмнинг моҳиятини капитализмнинг юқори босқичи, деб таърифлади ва буржуазия кучларининг бирлашуви жараёнида ишчилар синфининг золимларга қарши ҳаракатида бирлик, уюшқоқлик, ва интернационализмдан бошқа қуроли йўқ, деб исботлади. Шу сабабли унинг ўзи ўз фаолиятида интернационализмга шу қадар катта эътибор берди ва Россиядагина эмас, шу билан бирга халқаро кўламда ҳам ҳаракатнинг мақсадлари ва ташкилотини шу руҳда белгилаб берди.

Бу ҳаракатнинг моҳиятини Лениннинг умумий синфий душманга қарши курашда пролетариат ва барча меҳнаткашларнинг ягона идеологияга ва муштарак мақсадларга таянувчи бирдамлик ва ўзаро ёрдамдан иборат бирлиги, деб билган эди. У бир мамлакатдаги пролетар курашининг манфаатларини жаҳон миқёсидаги шу кураш манфаатларига бўйсундириш зарурατига асосланган эди.

Лениннинг бу галги юбилейи, деди Л. Штроугал, партиямиз сиёсати интернационал характерда эканлигини яна бир марта ошкора айтиш ва таъкидлаш имконини беради.

Чехословакия Компартиясининг вужудга келиши ва бутун тарихининг ўзи ҳам ленинизм билан ва интернационализмнинг ленинча тушунчаси билан боғланган. Партиямизнинг бу традицияси тарихимизнинг энг порлоқ саҳифаларига киради. Партия турли даврларда бартараф этишга мажбур бўлган турли қийинчиликлар ва бир ёқламаликлар бунга раҳна сола олмайди. ЧКП миллий тарихимизда синфий ва социал манфаатларни миллий манфаатлар билан қўшиб олиб боришга муваффақ бўлган бирдан-бир сиёсий партия бўлиб келди ва шундай бўлиб қолмоқда. Партия ҳамиша Лениннинг «Ишнинг моҳият интернационализмни эълон қилишда эмас, балки ҳатто энг қийин даврларда ҳам амалда интернационалист бўлиб қола билишдадир», деган васияти руҳида ҳаракат қилиб келди.

Коммунистлар учун интернационализм партияда аъзо бўлиб туришнинг асосий шартларидан биридир.

Бу принцип миллатчилик кайфиятидаги майда буржуадан фарқ қилувчи синфий онгга эга бўлган ҳар бир ишчига тушунарлидир. Ишчи буни ўз принципи деб билади. Бу принцип унинг ҳаёт тажрибасига асосланган эътиқодларига ва манфаатларига мос келади.

Бу фактни Ленин неча марталаб таъкидлаган эди. Бинобарин, у миллатчилик билан оппортунизмнинг ҳавф-хатари ўртасида ички алоқа бор, деб ҳисоблаганлиги тасодифий эмас. Душман синфларни муросага келтиришга, уларнинг антогонизмини ниқоблашга ва шу тариқа ишчилар синфини буржуазияга бўйсундиришга интилиш оппортунистлар фаолиятидаги асосий нарса бўлганлиги сабабли, айни шу сабабли оппортунизм муқаррар равишда миллатчиликка олиб боради ва уни оқлайди.

Биз ўзимизнинг дунёдаги мавқеимизни ҳисобга олиб, фактларнинг ҳамда ўз имкониятларимиз ва талабларимизни танқидий баҳолашнинг қатъий заминида турмоғимиз лозим. Реалликни сезиш ҳиссидан маҳрум бўлиб қолсак, бу нарса бизни ўз суверенитетимизга, мустақил яшаш имкониятимизга ҳалокатли равишда таъсир қилувчи ҳавф-хатарга дучор қилган бўлур эди. Республикамизнинг суверенитети, деб таъкидлади Л. Штроугал, социалистик мамлакатлар билан иттифоқда бўлганимиз тақдирдагина. Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар билан ҳар томонлама ҳамкорлик ва ўзаро дўстлик асосидагина таъминланиши мумкин.

Суверенитет ва мустақил ривожланиш масаласини биз шундай тушунишимиз ва амалда шундай ҳал қилишимиз кераккки, бунинг натижасида кучларнинг парчаланиб кетишига ва шу тариқа бизнинг умумий душманга қаршилик кўрсатиш қобилиятимизнинг заифлашиб қолишига йўл қўймайдиган бўлсин. Бошқа томондан олганда, ўзига хос шароитларга бир томонлама ортиқча баҳо бериб юборишнинг салбий оқибатларини ҳам кўра билмоқ зарур. Айниқса, кейинги йил мобайнидаги воқеаларнинг ривожи бунга бизнинг ишончимизни оширмоқда. Бинобарин, биз бундан буён ҳам мазкур принципларнинг энг мақбул тарздаги нисбатига ва бу йўлда келиб чиққан ҳозирги проблемаларнинг ленинизм принциплари негизида изчиллик билан ҳал этилишига ҳаракат қила беришимиз лозим. Ҳозирги вақтда бу нарса бизнинг ички вазифамиз бўлиб, шу вазифани ҳал қилиш орқали биз ўзимизнинг интернационализмга садоқатимизни амалда намойиш қилиб кўрсатишимиз ва шу тариқа бутун ҳаракатдаги ихтилофларни бартараф этишга, унда вужудга келган вазиятни енгиллаштиришга ёрдам беришимиз керак.

Шунинг учун ҳам биз январдан кейинги сиёсатимизни, амалда кўрилганидек, антисовет тенденциялар билан қўшилиб кетувчи национал-социализм ва майда буржуа демократияси руҳида талқин қилиш йўлидаги ҳар қандай уринишларга қарши кескин кураш олиб бормоғимиз керак. Бу эса коммунистик ҳаракатимиз тарихида ҳамиша муқаддас деб ҳисобланган ленинизм мероси, революцион традицияларимиз ва интернационализм олдимизга қўйган вазифадир.

Бу традициялар Ленин сиймосида бизни ҳайратда қолдирарли даражада мужассамланган принципиалликни, изчилликни ва коммунистик эътиқодга садоқатни талаб қилади. Давлат ва жамиятга раҳбарлик қилиш учун жавобгар бўлган, мамлакатимизга раҳбарлик қилаётган ҳар бир киши Ленин ғояларига ва ленинча методга содиқ эканлигини айтибгина қолмай, балки шу ғоялар ва методлар учун кун сайин кураш олиб бормоғи керак.

Бу йилги Ленин кунлари бизнинг Совет Иттифоқига муносабатимиз тўғрисида яна бир марта пухта ўйлаб кўриш учун сабабдир. Бизнинг партиямиз Совет Иттифоқига муносабатни ундаги социалистик қурилишга муносабатимизни ҳамиша ўз интернационал позициясининг асосий мезони деб ҳисоблайди деди докладчи. Халқ буржуазия устидан ғалаба қозонганидан кейин Совет Иттифоқи билан дўстлик ва ҳамкорлик мамлакатимиз олиб борган бутун ички ва ташқи сиёсатнинг ажралмас, таркибий қисми бўлиб қолди. Бутун халқимиз тарихий тажрибадан сабоқ олиб ЧКПнинг шу сиёсатини қўллаб-қувватлади. Биз ЧКПнинг ҳаракат программасида ва ноябрь ойидаги резолюциямизда ҳам мана шу йўлни халқларимизнинг туб манфаатларига мос бўлиб тушган ва январдан кейинги сиёсатимизнинг ажралмас таркибий қисми бўлган бирдан-бир ташқи сиёсий йўл деб, такрор эълон қилдик.

Ҳар хил кучлар биз билан Совет Иттифоқи ўртасида мавжуд баъзи проблемаларда тутган йўлимизнинг моҳиятини шубҳа остига қўйиш учун фойдаланмаганларида эди, ва агарда антисовет тенденция Чехословакияда антисоциалистик кучлар бошлаган умумий ҳужумнинг муҳим бир қисми бўлиб қолмаганида эди биз бу масалалар тўғрисида гапирмаган бўлар эдик!

Бизнинг Совет Иттифоқига бўлган муносабатимиз фақат географиқ мавқеимиз билан ҳамда миллий, давлат ҳавфсизлигимизни таъминлаш зарурати билангина белгиланмайди. Бу муносабат аввало, шу билан белгиланадики, бизлар коммунистлармиз, бизларнинг синфий манфаатларимиз ва мақсадларимиз муштарак бўлиб, ягона марксча-ленинча идеологияга эгамиз. Партиямиз ва ҳукуматимиз сиёсатида пролетар интернационализмига изчиллик билан амал қилиш, Совет Иттифоқи билан ҳамкорликни муттасил кенгайтириш миллий ва давлат мустақиллигимиз йўлидаги интилишларимизга хилоф бўлиш у ёқда турсин, балки миллий ва давлат мустақиллигимизнинг бевосита гаровидир.

Совет Иттифоқи билан ва социализм ҳамдўстлиги мамлакатлари билан самимий муносабат, — деб сўзини давом эттирди Л. Штроугал, — партияга ва умуман социализмга самимий муносабатнинг муҳим мезони эди ва шундай бўлиб қолади. Бу соҳада партиядаги оппозициячи, антисоциалистик оқимлар ва ўнг кучларнинг январдан кейинги сиёсатни ва «миллий манфаатларни» «ҳимоя» қилиш ниқоби остида. Ғарбдаги идеологик марказларнинг таъсирчан ёрдамида ошкора ёки яширин антисовет кампанияни кучайтириб юборишларига кескин барҳам бериш — ҳаммамизнинг вазифамиздир.

Антисоциалистик кучлар 1968 йил январдан кейин қабул қилинган қарорларнинг изчиллик билан бажарилмаганлигидан ғирромлик билан фойдаландилар ҳамда Совет Иттифоқининг тутган ташқи ва ички сиёсатининг аҳамиятини камситишга уриндилар. Шу кучлар кейинги вақтларда юз берган бир қанча вандализм кўринишларига орқаворотдан ёрдам бериб турдилар.

Коммунистик партия ўз сиёсатининг принципларига мувофиқ, кейинги даврда вужудга келган проблемаларни бартараф қилишга, социалистик мамлакатлар ўртасидаги муносабатларнинг тўла нормаллашувига эришишга қатъий аҳд қилган ва шунга тайёрдир. Бу йўлдаги ҳар қандай иккиланишлар ва қатъиятсизлик, аввало, бизнинг ўз манфаатларимизга зарар етказиши мумкин.

Сўзимнинг охирида мен Ленин шахсидаги яна бир фазилатни эслатиб ўтмоқчи эдим. Биз ҳозирги вақтда айниқса мана шу фазилатга алоҳида эҳтиёж сезиб турибмиз. Бу фазилат ундаги ташкилотчилик қобилияти, ленинча ташкил эта билиш маҳорати, куч-ғайратни қўйилган вазифаларни бажариш учун интизом, уюшқоқлик ва ишчанлик билан сафарбар эта олиш маҳоратидир. Шу улуғ инқилобчи революцияни ҳеч қачон фақат эскини емиришдан иборат деб тушунмаган эди, Ленин ҳаммавақт янги, олий сифатли нарсалар яратиш тўғрисида гапирар эди. Қунт билан ва системали равишда иш олиб бормасдан туриб бунга эришиш мумкин эмаслигини Ленин қайта-қайта таъкидлаб ўтган эди. Россия қадам қўйган халқаро социалистик революциянинг йўллари тўғрисида Ленин айтган сўзларни эслатиб ўтмоқчиман! У айтган эдики. «Шу йўлдан олға қараб бориш, шу мағлубиятлар олдида умидсизланмаслик социалистик жамиятнинг мустаҳкам пойдевори учун битта-биттадан ғишт қўйиш, интизом ва ўзаро интизомни яратиш учун ҳамма жойда ва ҳамма вақт уюшқоқликни, тартиб-интизомни, ишчанликни, умумхалқ кучларининг мунтазам ҳамкорлигини, ишлаб чиқариш ва маҳсулот тақсимоти устидан умумхалқ ҳисоб-китоби ва назоратини мустаҳкамлаш учун енг шимариб ишлаш керак».

Ҳозирги вақтда январь ғоялари партиямиз ҳаракат программаси, пленумларда қабул қилинган қарорларнинг принциплари кун сайин қунт билан ташкилотчилик ишлари олиб бориш орқали амалга оширилиши керак.

Ўтган йил давомида, деди докладчи, биз озодлик, демократия ва инсонпарварлик тўғрисида кўпгина баландпарвоз сўзларни ва чиройли шиорларни эшитган эдик. Коммунистлар шу шиорларни қадам-бақадам амалга оширишга интилмоқдалар. Чехословакия Коммунистик партияси ҳам ўзининг бутун тарихи давомида шунга интилиб келди. Шунинг учун ҳам социалистик мақсадларимизга эришиш учун партия ва жамиятга зарур бўлган муайян мақсаддаги планли, ҳаракатлар жараёнини бузиб, интизомни шубҳа остига қўймоқчи бўлган баъзи кишиларнинг бу шиорлардан фойдаланишига бепарволик билан қарай олмаймиз. Интизомни сусайтириш, сиёсий ва иқтисодий ҳаётимизда анархияни кучайтириш — ўнг ва антисоциалистик кучларнинг хатарли усулидир. Улар «вазият қанча оғирлашса, биз учун шунча яхши» деган тактика ёрдамида партия ва социализмни обрўсизлантиришни коммунистлар жамиятни ўз орқаларидан эргаштириб олиб боролмайдилар, деб кишиларни ишонтиришни истайдилар.

Шунинг учун ҳам, деб уқтириб ўтади докладчи, ҳозирги вақтда партияда ва бутун жамиятда интизомни мустаҳкамлаш жуда муҳим вазифадир. Ҳар бир кишига унинг жавобгарликни қандай сезганлигига қараб, ўз бурчини қандай бажараётганлигига қараб баҳо бериш, корхоналаримиз ва муассасаларимизга улар қилган меҳнатнинг ҳақиқий самараларига қараб баҳо бериш керак, Бу эса яна эски методларга ва ўз умрини кечирган схемаларга қайтишимизни сира ҳам билдирмайди.

Аксинча, бундай усул барча соҳаларда раҳбарликни ихчамлаштиришни тақозо қилади, белгиланган вазифаларни бажариш учун жавобгарликни тамомила ўз устига ола биладиган ва шунга тайёр турган кишилар учун иш майдонини бўшатиб беришни талаб қилади.

Мен ўртоқ Гусакнинг апрель пленумидаги якунловчи нутқидан қуйидаги сўзларни эслатиб ўтмоқчи эдим. «Биз қабул қилган қарорлар ҳақиқатан ҳам яхши қарорлардир. Хўш энди ёмон нарса нима? Бизнинг шу ҳужжатларни амалга оширишга бўлган муносабатимиз ёмон...

Бирон-бир орган бирон-бир ишни фақат айтиб қўйиб, унинг учун курашмаса, шу ишни амалга ошириш учун курашни уюштирмаса, уни амалга ошириб бўлмайди...».

Л. Штроугал докладининг охирида бундай деди: Мен аминманки, тараққиётимизнинг бундан кейинги даврида биз ўтган йил январь ойида бошланган жараён келтириб чиқарган хатоларни ҳисобга оламиз.

Энг дадил ғояларни программамизда қўйилган мақсадлар йўлида доимий назорат ва айрим натижаларни ҳисобга олиб туриш билан қўшилган ташкилий куч-ғайратга айлантириш қобилиятини Лениндан ўрганайлик.

Сиёсий ва иқтисодий ҳаётимизни барқарор қилиб, партиямизнинг бирлиги ва ишчанлигини мустаҳкамлаб, Ленин туғилган куннинг юз йиллиги байрамига шу бугунданоқ тайёргарлик кўра бошлайлик.

Социалистик давлатлар ҳамда халқаро ишчилар ва коммунистик ҳаракатнинг буюк ҳамдўстлигини мустаҳкамлашга энг яхши тарзда кўмаклашмоқ учун зарур бўлган ҳамма ишларни қилайлик.

СПОРТ ЯНГИЛИКЛАРИ

ФУТБОЛ

Чоршанба куни футбол бўйича олий лиганинг биринчи кичик группасидаги командалар куч синашди. Киевлик динамочилар Москва армиячиларини 1:0 ҳисобида мағлубиятга учратдилар. Пузач урган тўпни дарвозабон Пшеничников ушлаб қолишга ожизлик қилди.

«Уралмаш» — «Нефтчи» — 3:2, «Черноморец» — «Динамо» (Москва) — 1:0, АСК — «Заря» — 1:1, «Крылья Советов» — «Арарат» — 1:2 ҳисобида якунланди.

Бокуликларнинг мағлубияти қимматга тушди: бу билан улар биринчи ўринни киевлик динамочиларга бўшатиб беришди.

ШАХМАТ

МОСКВА. («СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» махсус мухбиридан телеграф орқали). Шу кунларда Москва эстрада театрида кун оралаб «Кўрамиз, ким енгар экан» деб ном қўйса бўладиган ажойиб «шахмат спектакли» қўйиб турилибди. Бош ролларни ўзингиз билган Т. Петросян билан Б. Спасский ижро этишяпти. Ўриндилар бўш қолмаяпти: машҳур гроссмейстер дейсизми, оддий муҳлисми, истаган кишингизни топаверасиз. Кўпчиликка яхши таниш бўлган кино артист Николай Рибников бу матчнинг биронта ўйинини ҳам қолдирмасдан кўряпти. У тўртинчи партиянинг бошидан то охиригача зўр иштиёқ билан кузатиб борди. Хўш бу ўйин қандай давом этди?

Бу сафаргиси ҳаммасидан қизиқ ва кескин бўлди. Томонлар бир-бирларининг хатоларини пойлаб ўтирмай олға интилдилар, баъзан қалтис юришлардан ҳам қайтмадилар. Бутун тахта бўйлаб жанг авжига чиққанда, ўйлаш учун вақт қисқариб борар, рақиблар осойишталигини йўқотишга мажбур бўлардилар. Петросян кўпроқ янглишди шекилли, Спасскийнинг сипоҳлари жуда активлашиб кетди...

...Шахмат тожига даъвогар кетма-кет икки ўйинни ютиб, ҳисобни ўз фойдасига 3:2 қилиб олди.

М. МУҲИТДИНОВ.

М. М. МЎМИНОВ

1969 йилнинг 18 апрелида Алишер Навоий номидаги Самарқанд Давлат университети умумий физика кафедрасининг мудири, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби, профессор Мусо Мўминович Мўминов 66 ёшида тўсатдан вафот этди. Ўзбекистоннинг йирик олимларидан ва Коммунистик партия ҳамда совет халқининг содиқ фарзандларидан бири орамиздан кетди.

М. М. Мўминов Бухоро область Шофиркон районидаги Тезғузар қишлоғида камбағал деҳқон оиласида дунёга келди. У 16 ёшида Ленин комсомоли сафига кирди, 1924 йилда эса комсомол йўлланмаси билан Москвадаги Плеханов номли рабфакка ўқишга борди, орадан бир йил ўтгач эса КПСС сафига ўтди.

Мусо Мўминович рабфакни тугатгандан сўнг жонажон юртига қайтиб келади ва ўрта мактабда ўқитувчи бўлиб ишлай бошлайди. 1927—1932 йилларда у Самарқанд Давлат университетида таҳсил кўради, 1936 йилда эса шу ернинг ўзида аспирантурага кириб, уни тамомлагандан кейин муваффақият билан диссертация ёқлайди ва физика-математика фанлари кандидати деган илмий даража олади.

1937—1944 йилларда Мусо Мўминович Самарқанд педагогика ва ўқитувчилар институтининг директори бўлиб ишлайди, шундан кейин 9 йил давомида Самарқанд Давлат университетига ректорлик қилади.

1952 йилдан бошлаб у узлуксиз равишда Самарқанд Давлат университети умумий физика кафедрасининг мудири вазифасини ўтаб келди.

Мусо Мўминович ўзининг бутун онгли ҳаётини кўпқирраали илмий ва педагогик фаолияти орқали Ўзбекистон фани ва маорифини ривожлантиришга сарфлади. Айниқса у радиоактив изотоплар соҳасида катта илмий-тадқиқот ишлари олиб борди. У физика бўйича жуда кўп йирик илмий ишлар, дарслик ва ўқув қўлланмаларининг авторидир. радиоактив изотоплардан фойдаланиш бўйича янги илмий ва ўқув лабораторияларини ташкил этишнинг ташаббускоридир. Мусо Мўминович халқ хўжалиги, фан ва маданиятнинг турли соҳалари учун кўп сонли юқори малакали кадрлар тайёрлашда ҳам жуда катта хизмат қилди.

Мусо Мўминович ленинча ғояларнинг оташин тарғиботчиси, толмас жамоат арбоби, ёшларнинг ажойиб мураббийси эди. У кишиларга нисбатан камтарлиги ва ғамхўрлиги билан, қатъий талабчанлиги ва принципиаллиги билан ажралиб турарди. Мусо Мўминовни билган ҳамма кишилар орасида унинг обрў-эътибори баланд эди.

Партия ва ҳукуматимиз М. М. Мўминовнинг хизматларини юқори баҳолади. У Ленин ордени, иккита Меҳнат Қизил Байроқ ордени, иккита Ҳурмат Белгиси ордени ва Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг тўртта Фахрий ёрлиғи билан тақдирланди.

Мусо Мўминович Мўминовнинг порлоқ хотираси қалбларимизда бутун умр сақланиб қолади.

В. П. Желепов, Т. А. Саримсоқов, Б. М. Головин, А. А. Аъзамхўжаев, С. Х. Сирожиддинов, Л. И. Лапидус, У. О. Орипов, С. А. Азимов, К. Я. Громов, В. И. Петрухин.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25—Кинофильмлардан куйлар, 9.30—Чанг куйлари, 9.50 — Халқаро мавзуларда суҳбат (тожикча), 10.10—Ғ. Қодиров. Балет сюитаси, 11.15—«Халқ контроли амалда» (русча), 11.30 — «Қўриқ ер қўшиқлари», 12.45—«Замондошларимиз», 13.30 — Концерт, 15.15—М. Ю. Лермонтов. «Калашников ҳақида қўшиқ» (радиопостановка), 16.10 — Музикали эшиттириш, 16.50—«Правда» газетасининг обзори 17.00—А. Аренский. «Рафаэль» операси, 18.00—«Дин ҳақида В. И. Ленин» (суҳбат) 18.10 — Вальслар, 19.20 — «Ёш овозлар» (татарча концерт), 20.00 — «Ўзбекистон қурилишларида» радиожурнали (русча), 20.30 — Концерт, (русча), 21.00 — Халқаро мавзуларда суҳбат, 21.10—Концерт, 21.40—«Империализм мустамлакачилик системасининг кризиси ва барбод бўлиши», 22.20 —Ҳазил қўшиқлар, 22.40—Ўзбекистон ёзувчиларининг янги асарлари, 23.30—Футбол. «Локомотив» (Москва) — «Пахтакор» (Тошкент).

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — Кўрсатишлар программаси:

Рус тилида: 18.00 — Ўқувчилар учун эшиттириш, 18.30 — Теляангиликлар, 18.45 — Савдо марказидан репортаж, 19.10 — Тошкент қурилишларида, 19.25—«Ёшлик» студияси кўрсатади, 20.05—Кўрсатишлар программаси.

Ўзбек тилида. 20.10 — Телеянгиликлар, 20.35 — «Олтин водий» программаси. 21.35 — Бадиий фильм.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

19.55 дан—Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

17.00 — Олмаота ва Фрунзе телестудияларининг кўрсатишлари.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 25/IV да Пиковая дама, 26/IV да Гўзал ҳаёт ошиқлари, 27/IV да Ўлик малика ва етти баҳодир ҳақида эртак (кундузи), Севилия сартароши (кечқурун).

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 25/IV да Ўлимдан кучли, 26/IV да Парвона, 27/IV да Шоҳ Эдип (билетлар сотилган).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 25/IV да Гавҳари шамчироғ, 26/IV да Фарғона тонг отгунча (билетлар сотилган), 27/IV да Фарғона тонг отгунча.

КИНО

Турнахон — «ЧАЙКА», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун), САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 9.45 ва 11.30 минутда).

Ака-ука Карамазовлар—«ДРУЖБА», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Бриллиант қўл — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Жасурлик мукофоти—НАВОИЙ номли (эрталаб соат 10, 11.40 ва кундуз 1.30, 3.20 минутларда).

Қоҳира 30 йилларда — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
25 АПРЕЛДА
Улуғ доҳиймиз Ленинни шарафлаймиз

ШЕЪРИЯТ КЕЧАСИ

Қатнашадилар: шоирлар ҲАБИБИЙ, ЕНГИН МИРЗО, ҚУДДУС МУҲАММАДИЙ, ОЙДИН ҲОЖИЕВА, АБДУЛЛА ОРИПОВ;

СССР халқ артисти, Давлат мукофоти лауреати ГАЛИЯ ИЗМАЙЛОВА;

Ўзбекистон ССР халқ артистлари БОТИР ЗОКИРОВ, ҚУНДУЗ МИРКАРИМОВА;

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист ОЛМАХОН ҲАЙИТОВА

Солистлар: Фотима БАРАТОВА (Фарғона), Нодира АБДУҒАФУРОВА (Андижон) Гулчеҳра ИСМОИЛОВА, Гулнора МУҲИДДИНОВА (Термиз), Фаттоххон КИЙИКОВ (Андижон), Мамадали АЪЗАМОВ (Андижон), Иброҳимжон ИСҲОҚОВ (Марғилон) ва бошқалар.

Концерт кеч соат 8 да бошланади.

7 май кундуз соат 2 да Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг химия ва химия технологияси бўйича бирлашган илмий советни кенгашида (Черданцев кўчаси, 19-уй, кенгашлар зали) химия фанлари доктори илмий даражасини олиш учун

А. Т. Тожиев: «Кўмирларнинг химиявий структурасини оксидлаш—гидролизлаш методи билан текшириш ва улардан комплекс равишда фойдаланиш» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИ

Диссертация билан академия кутубхонаси (А. Тўқаев кўчаси, 1-уй)да танишиш мумкин.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси № 26. Редактор — 336545. Редактор ўринбосарлари — 337914, 339323. Масъул секретарь — 334455. Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283, Партия турмуши — 333469, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331216. Халқаро ҳаёт — 337804. Коммунистик тарбия — 331455. Саноат капитал қурилиши ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036, 337221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 332347. Оммавий ишлар ва хатлар — 338679, 333553. Иллюстрация—334524. Стенографистка — 337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 338142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ. Андижон —46—85, Бухоро 43—141, Қарши 22—82, Наманган 21—88, Нукус 42—62, Самарқанд 31—972, Термиз 23—27, Фарғона 41—88, Урганч 34—55.